

RAKVERE

Rakvere linna elanike rahulolu-uuringu analüüs 2025

Teostaja: Mutare OÜ

Kontakt: Airi Noppel

Uuring on valminud Rakvere linnavalitsuse tellimusel ja projekti "Elanike rahulolu-uuringu läbiviimine Rakvere linnas ja vallas" raames Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) „2021-2027 Tervikliku arengu jne soodustamine mujal kui linnapiirkonnas" meetme toetusega

Sisukord

1. Uuringu eesmärk, meetod ja korraldus3

2. Ülevaade küsitlusele vastanutest 4

3. Elukeskkond 7

3.1. Positiivsed ja negatiivsed arvamused, turvalisus ja kogukond 7

3.2. Jäätmekäitlus.....9

3.3. Haljasalad ja mänguväljakud10

3.4. Ühistransport ja muud teenused 12

4. Kultuur, sport ja vaba aeg17

5. Sotsiaalvaldkond 21

6. Suhtlemine linnavalitsusega, suhtumine fosforiidi kaevandamisesse ja tuumajaama ehitusse .24

1. Uuringu eesmärk, meetod ja korraldus

Käesoleva uuringu eesmärk on koguda linnaelanike tagasisidet ootuste, vajaduste ja hinnangute kohta, et parandada kohalikke teenuseid, tõsta elukeskkonna kvaliteeti ja toetada teadlikku otsuste tegemist piirkonna arengu kavandamisel. Uuring viiakse läbi projekti "Elanike rahulolu-uuringu läbiviimine Rakvere linnas ja vallas" raames Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) „2021-2027 Tervikliku arengu jne soodustamine mujal kui linnapiirkonnas" meetmest saadud toetusega.

Uuringu ankeet koostati koostöös Rakvere linnavalitsusega. Käesoleva uuringu sihtgrupp on Rakvere linnas elavad üle 14-aastased isikud. Uuring viidi läbi kvantitatiivuurina, mis ei välista olulise info saamiseks ka avatud küsimusi. Avatud küsimuste analüüsi osas käesolevas uuringus detailset analüüsi ei teostata, kuid tuuakse välja koondtulemused. Üksikasjalised tulemused on tellijale edastatud MS Exceli failina.

Küsimustiku levitamise eest sihtgruppideni vastutas Rakvere linnavalitsus ning küsitlusankeetide keskkonnas LimeSurvey koostatud elektroonilist ankeeti levitati erinevate kanalite vahendusel ajavahemikul 25.mai–15. juuni 2025. Anonüümses küsitluses oli seitsmes küsimuste plokis kokku 82 küsimust, mis avanesid vastavalt ankeedi täitja eelnevatele valikutele. Küsimused jagunesid järgmisteks teemagruppideks:

- tausta andmed (kuni 10 küsimust);
- rahulolu elukeskkonna ja pakutavate teenustega (kuni 34 küsimust);
- kultuuritarbimine ja vaba aja veetmise võimalused (kuni 8 küsimust);
- kogemused ja rahulolu sotsiaalvaldkonna teenustega (kuni 8 küsimust);
- sportimine ja sportimise võimalused (kuni 6 küsimust);
- suhtlemine linnavalitsusega (kuni 14 küsimust);
- kogukonda puudutavad küsimused (2 küsimust).

Vastajad said soovi korral jätta oma telefoninumbri, et osaleda Rakvere linna meenete loosimisel.

Valimisse sooviti koguda vähemalt 500 vastajat. Ankeet jõudis pea 900 isikuni, kuid oma lõpuni täidetud vastused esitas 269 vastajat, kes moodustasid uuringu esialgse valimi. Ülejäänud vastajate kontrollimise käigus selgus, et enamus küsimustest oli vastatud veel 14-l vastajal, seega kaasati ka nemad valimisse. Suur hulk vastajaid jättis täitmise pooleli küsitluse mahukuse tõttu, millest on kahju. Uuringu analüüsi parema jälgitavuse huvides lisatakse iga joonise juurde konkreetsele küsimusele või küsimuste grupile vastanud isikute arv (n).

Küsitlusele vastajate seas on naisi 74% ja mehi 23% (2% ei soovinud oma sugu öelda), kuid küsimused on üles ehitatud pigem leibkonna põhiselt, seega sooline tasakaal ei ole küsitluse tulemustes määrav. Küsimuste puhul, kus on küsitud vastaja personaalset hinnangut (näiteks liikumisharrastused ja kultuuritarbimine), vaadatakse vastuseid soopõhiselt ja tuuakse erisuste ilmnemisel need tekstis välja.

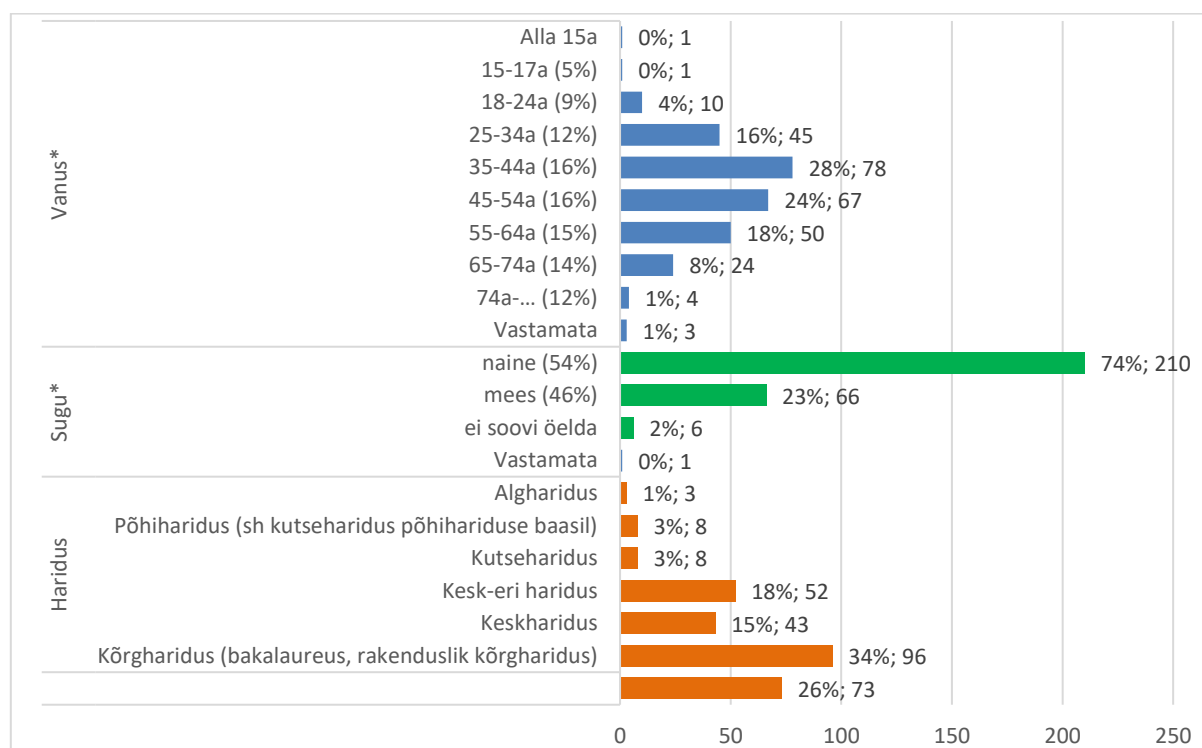
Kogutud andmeid analüüsiti kasutades andmetötluspaketti SPSS 31.0 ja tabelitötlusprogrammi MS Excel. Arvutati välja sagedused ja seoste leidmiseks koostati risttabelid, mida esitatakse virnlintdiagrammidena, mis võimaldavad võrrelda erineva taustaga vastajate arvulisi ja protsentuaalseid seoseid. Joonistel on tulemused arvude või protsentidena.

2. Ülevaade küsitlusele vastanutest

Küsitluse kaudu saadud valimi esinduslikkuse hindamiseks kasutatakse Rahvastikuregistrist¹ saadud andmed.

Lõpliku valimi moodustas 283 vastajat, kellest enamik (74%) on naised, mis on veebiküsitlustele omane, sest vastajad valivad ankeedile vastamise vabatahtlikult ja pigem eelistavad küsitlustele vastamist just naised. Kuna küsitluse eesmärk ei olnud kajastada üksikisiku arvamusi vaid küsitluses uuriti leibkonnapõhiseid näitajaid, siis ei ole selline osakaalude erinevus takistuseks, kuid kõikide küsimuste puhul vaadati siiski ka mees- ja naisvastajate vastuste erinevust ning tuuakse need analüüsis välja.

Vanuse osas on vastanute seas üldkogumiga võrreldes (vt joonisel 1 olevaid arve sulgudes) proportsionaalselt pea kaks korda rohkem 35–44-aastaseid vastajaid ning poole vähem alla 24- ja üle 65-aastaseid. Samas on uuringu küsimused pigem suunatud 25–65-aastastele kodanikele, kes oma vastustes kajastasid ka noorematele ja vanematele vanusegruppidele suunatud teenuste kasutamist.

Joonis 1. Uuringus osalenuid kirjeldavad andmed (n=283) (*sulgudes olev protsent on RV240 andmestikust)

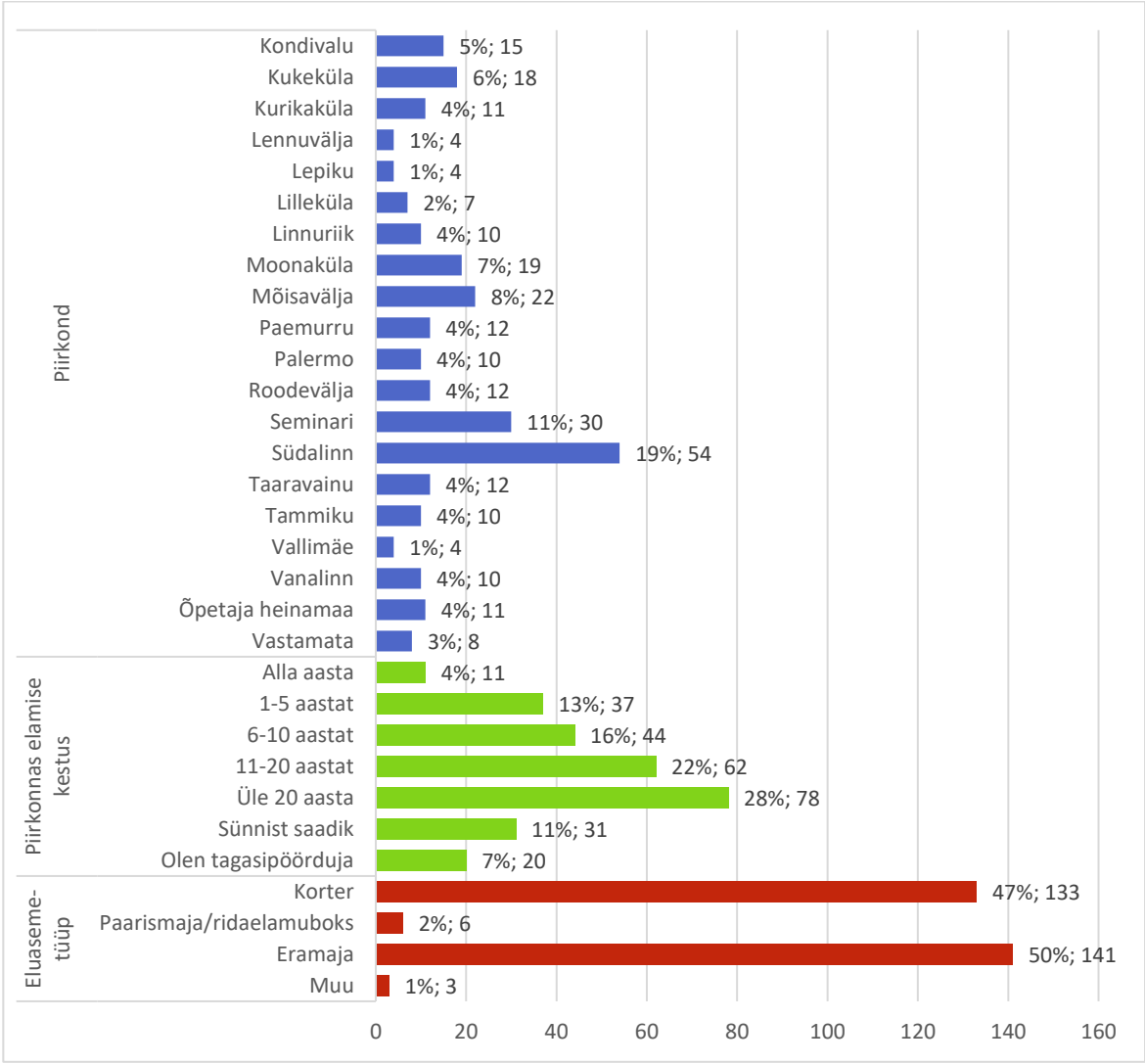
Hariduse osas on valim kõrgharidusega vastajate poole kaldu, sest kui Statistikaameti 2024. aasta andmetele² toetuda, siis on Rakvere linnas teistest rohkem (kokku 43%) keskhariduse või kutseharidus keskhariduse baasil kodanikke, kuid uuringule vastajate seas on 60% kõrgharidusega vastajaid.

¹ RV0240: RAHVASTIK, 1. JAANUAR | Sugu, Elukoht, Aasta ning Vanus. https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik_rahvastikunaitajad-ja-koosseis_rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV0240

² <https://juhtimislauad.stat.ee/et/piirkondlik-statistika-3/rakvere-linn-45>

Veebiküsitlustel on kõrgharidusega vastajaid sageli rohkem ka seetõttu, et neile meeldib arvamust avaldada ja mõjufaktor võib olla ka vabatahtlik vastamine.

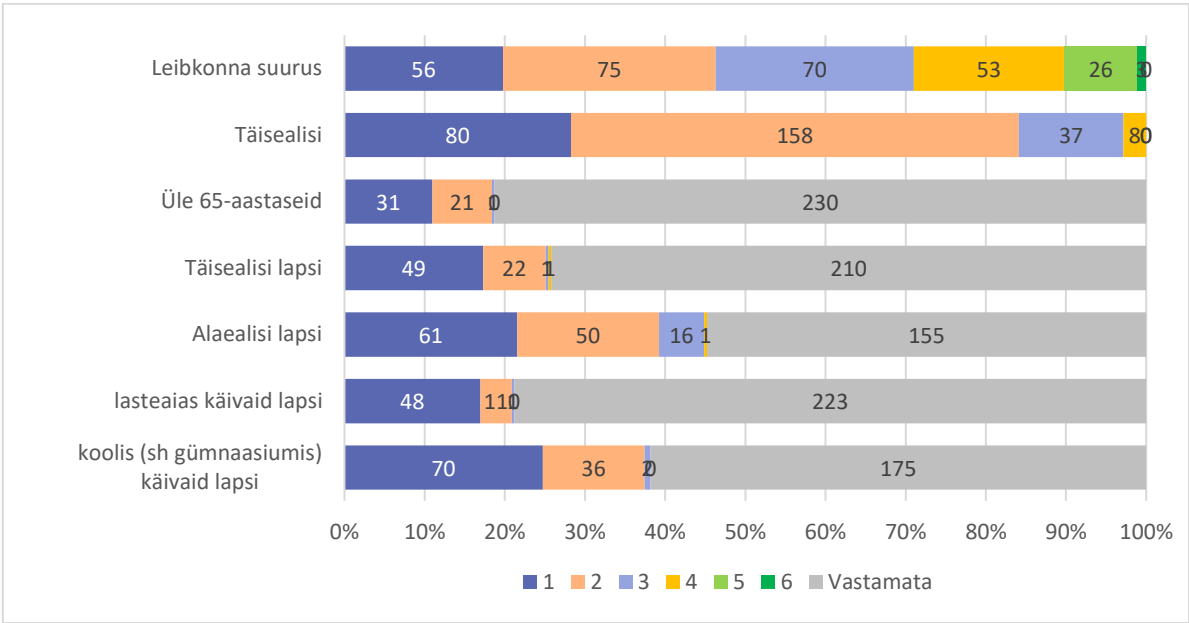
Valimi esinduslikkuse tarbeks küsiti vastajatelt ka piirkonda, kus nad elavad ja kui kaua nad on seal elanud (vt joonis 2). Kuigi esindatud on kõik piirkonnad, siis eraldi võrdlust piirkondade lõikes käesolevas analüüsis ei tehta. Vajadusel on tellijale kättesaadav eraldi fail, kus need võrdlused on küsimuste kaupa olemas. Samas peab kindlasti arvestama, et vastajate arvudest lähtuvalt tuleb tulemustesse suhtuda ettevaatlikult.

Joonis 2. Uuringus osalenute elukoht, piirkonnas elamise kestus ja eluasemetüüp (n=283)

Piirkonnas elamise kestuse järgi on näha, et pea pooled vastanud on elanud piirkonnas kas sünnist saadik või üle 20 aasta, kuid on ka näiteks 20 vastajat, kes on tulnud tagasi Rakvere linna elama ja 17% vastanutest on piirkonda elama kolinud viimase viie aasta jooksul. Viimastelt küsiti ka seda, kus nad enne elasid ning selgus, et neist pea pooled elasid mõnes teises Rakvere linna piirkonnas, kolmandik mujal Eestis ja viiendik mõnes teises naabervallas, milleks ei olnud Rakvere vald. Rakvere vallast oli kolinud Rakvere linna kaks vastajat. Enamasti elatakse kas korteris või eramajas.

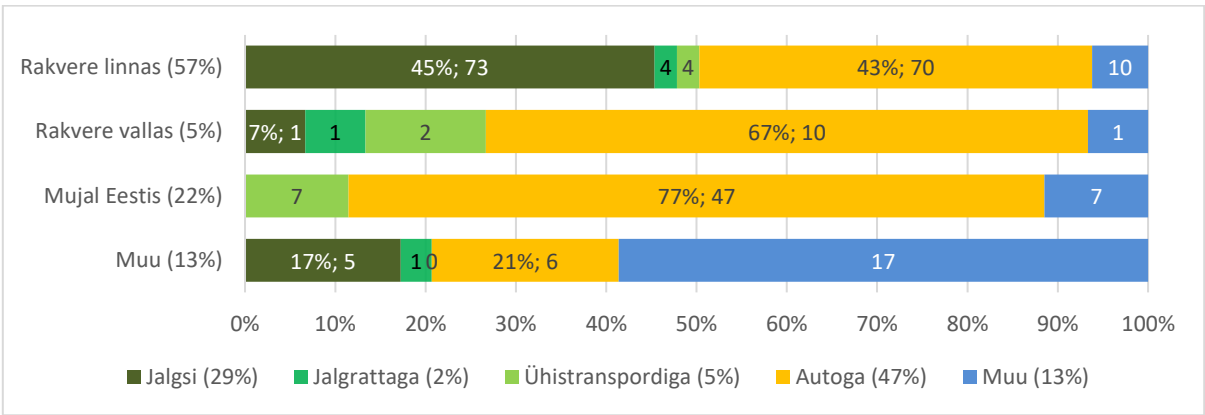
Vastajatelt uuriti ka nende leibkonna koosseisu kohta (vt joonis 3), mis määras ka edasiste küsimuste arvu, sest näiteks hariduse teemalistele küsimustele said vastata ainult need, kes märkisid vastavas eas laste arvuks vähemalt ühe.

Joonis 3. Uuringus osalenute leibkonna koosseis (n=283)

Enamasti on leibkondades kuni neli liiget, kus on 1–2 täisealist, kuni kaks alaealist last, kellest üks käib lasteaia ja üks koolis. Keskmiselt on korteris elaval leibkonnal 2,3 pereliiget ja eramajas elavatel 3,2 pereliiget. Üle 65-aastaseid ja lasteaia käivaid leibkonnaliikmeid elab eramajades poole rohkem kui korterites. Viiendik vastajatest ütles, et tema leibkonda kuulub ka 1–2 üle 65-aastast liiget ja 49 vastajat märkis, et peres elab täisealine laps, mis võib tähendada samuti veel koolis käivat last. Andmetest ilmnas ka see, et kuigi küsimuses paluti vastata nende isikute kohta, kes elavad vastajaga koos, siis mitmel juhul olid eakamad vastajad siiski märkinud, et neil on täiskasvanud lapsed, kuid leibkonna suuruse märkimisel neid arvestatud ei olnud. Andmestikus parandati need arvud, mida oli võimalik parandada teiste küsimuste (nt vanus) põhjal.

Uuringu tellijaid huvitas ka see, kus on vastajate töökoht ja kuidas nad liiguvad tööle ning tagasi (vt joonis 4).

Joonis 4. Uuringus osalenute töökohta asukoht ja tööle liikumise viis (n=283)

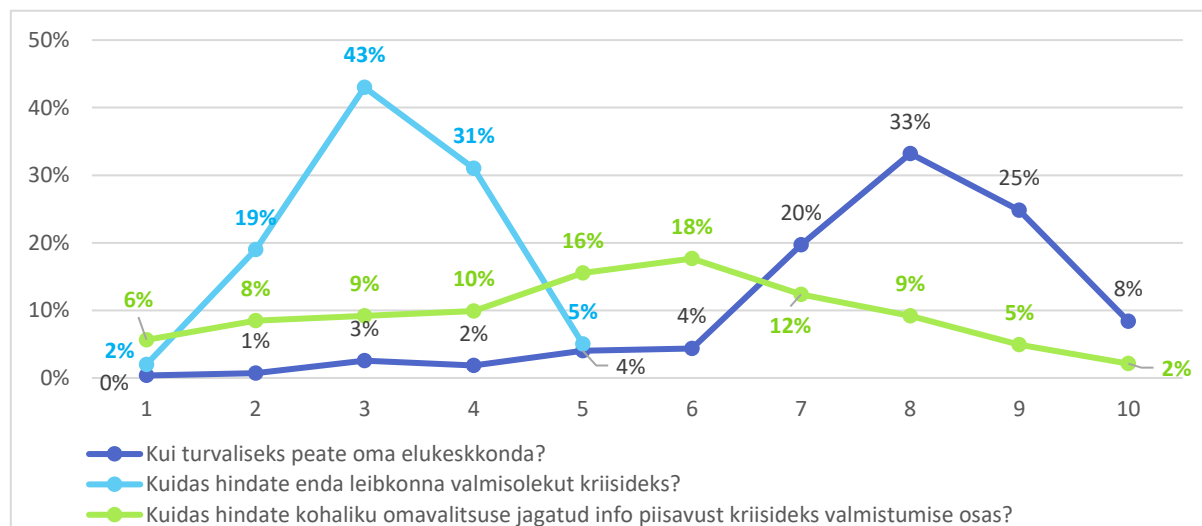
Enamus vastanuid (57%) töötab Rakvere linnas ja 47% vastajatest liigub tööle autoga, kuid pea pooled Rakvere linnas töötavatest vastajatest liiguvad tööle ja tagasi jalgsi. Rakvere valda ja mujale Eestisse tööle liigutakse siiski pigem autoga. Vastajad, kes ütlesid, et nad töötavad mujal, on pigem kodukontoris ja kaugtööd tegevad, kuid oli ka neid, kes vastasid, et töö on erinevates asukohtades.

3. Elukeskkond

3.1. Positiivsed ja negatiivsed arvamused, turvalisus ja kogukond

Elukeskkonna teemaplokis oli kokku 34 küsimust, mis avanesid vastavalt eelnevalt tehtud valikutele (nt piirkond või laste arv) ja hõlmasid erinevaid valdkondi. Esmalt oli vastajal võimalus kirjeldada, mis on tema arvates elukeskkonna kvaliteedi osas hästi ja mis võiks olla paremini. Kuna küsimused olid üsna alguses, siis kasutati seda võimalust aktiivselt, sest positiivseid arenguid tõi välja 228 ja arendamist vajavaid 212 vastajat ning need vastused on edastatud linna arendusspetsialistile piirkondade lõikes. Üldistatult võib öelda, et elukeskkonnas on palju rohelist, metsad ja pargid on lähedal, õhk on puhas ja on palju võimalusi välisteks tegevuseks nagu kõndimine või jalgrattasõit. Elupiirkonda kirjeldatakse sageli kui vaikset, rahulikku ja turvalist keskkonda, mis sobib peredele ja eakatele ning kõik vajalikud teenused on enamasti jalutuskäigu kaugusel. Positiivsena tuuakse välja ka jalakäijate ja jalgrattateede olemasolu ning linnaarendust, renoveerimist ja infrastruktuuri täiustamist. Samuti märgitakse kultuurisündmusi ja investeringuid avalikku ruumi. Paremini võiks olla teede, kõnniteede ja avalike ruumide hooldusega. Ühistransporti kritiseeritakse ebasobivate sõiduplaanide ja halva ühenduvuse pärast, eriti kooliõpilaste jaoks. Jalgrattataristu on vähearenenud ning vaja on ohutumaid ja ligipääsetavamaid jalgrattateid. Elanikud soovivad lisada mänguväljakuid, piknikualasid ja välitreeningvahendeid. Samuti väljendatakse muret liigse kinnisvara arendamise ja sellega seotud roheluse kadumise pärast. Tuuakse välja ka hoolimatut sõidukijuhtimist, ülekäiguradade vähesust ja ohtlikke avalikke kohti. Liikluse, baaride ja avalike kogunemiste mürasaastet mainiti samuti mitmeid kordi. Elanikud väljendavad ka vajadust paremate ühiskondlike teenuste järele, sealhulgas rohkem üritusi, paremat jäätmekäitlust ja haavatavate rühmade toetamist. Ettepanekud hõlmavad kogukonnaaedade loomist, avalikkuse kaasamise suurendamist ja sotsiaalsete probleemide, nagu kodutus ja narkootiliste ainete kuritarvitamine, lahendamist.

Turvalisuse puhul paluti hinnata 10-pallisüsteemis elukeskkonna turvalisust, leibkonna kriisideks valmisolekut (5-pallisüsteemis) ja kohaliku omavalitsuse (KOV) jagatud info piisavust kriisideks valmistumise osas, kus 1 tähistas kõige madalamat ja 10 kõige kõrgemat hinnangut (vt joonis 5).

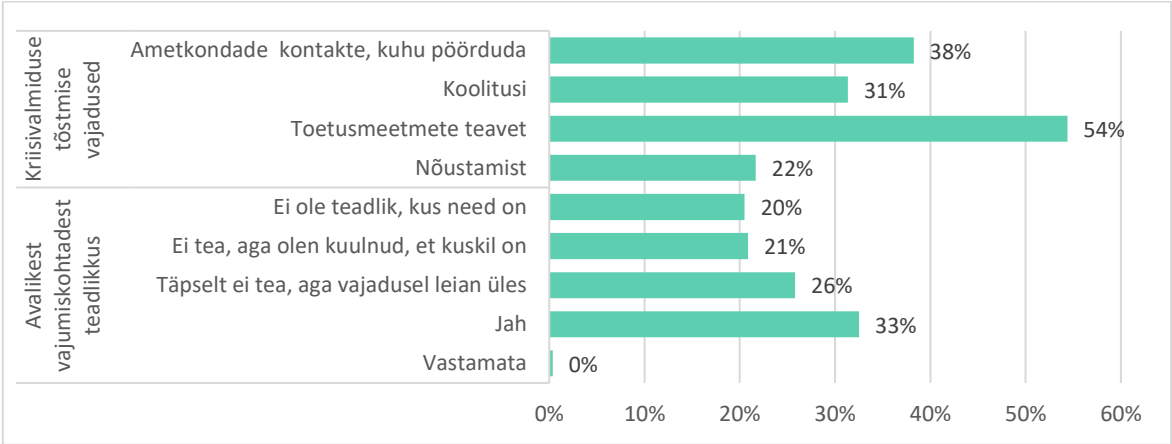

Joonis 5. Hinnangud elukeskkonna turvalisuse, kriisideks valmisolekuks ja KOV info piisavust kriisideks valmistumise osas (n=274)

Üldiselt võib öelda, et vastajad peavad oma elukeskkonda turvaliseks (64% on märkinud 8–10 palli), kuid kriisideks valmistumise info piisavust peetakse pigem keskpäraseks või mittepiisavaks ja oma hinnangutes on statistiliselt oluliselt madalama hinnanguga mehed ($m_{mees}=4,45$, $m_{naine}=5,49$).

Need, kes ei pidanud oma elukeskkonda turvaliseks (1-6 palliga hinnanud, 24 vastajat), said võimaluse ka põhjendada oma vastust, millest enamus tõi välja kihutavaid autosid ja mootorrattaid, noortekampade käitumist ja bussijaama ümbruses toimuvat ja väheseid politseipatrulle. Lisaks toodi välja ka sõjaohtu, internetikiusu, väheseid varjumiskohti, sotsiaalse ja emotsionaalse turvatunde puudumist, elukallidust, vaimse tervise toe raskesti kättesaadavust, inimeste haavatavuse suurenemist. Mõned vastajad olid väga konkreetsed oma vastuses ja need vastused on edastatud ka tellijale eraldi failina, et konkreetsete piirkondadega neid seostada.

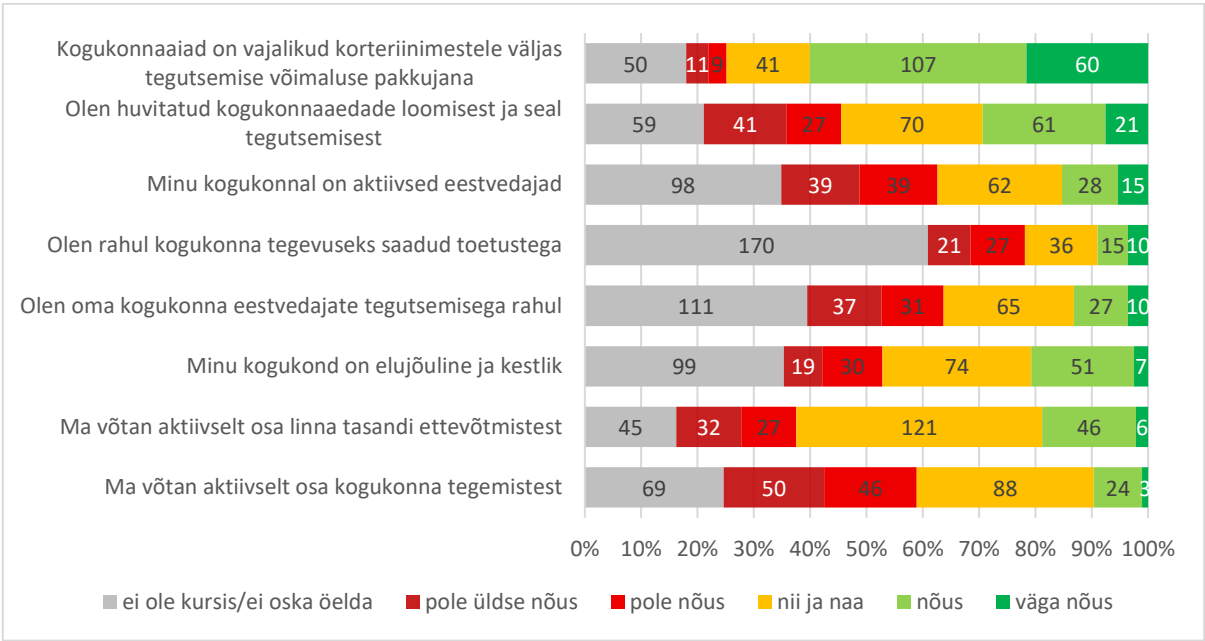
Oma leibkonna valmisolekut kriisideks hinnati kõige sagedamini keskmiseks (43% vastanutest, vt joonis 5), kusjuures eramajades elavad vastajad hindasid oma valmisolekut veidi kõrgemaks kui korteris elavad vastajad. Need 181 vastajat, kes hindasid kriisideks valmisolekut keskmiseks või madalaks, said märkida, mida nad kriisivalmiduse tõstmiseks vajavad (vt joonis 6). Kõige enam sooviti teavet toetusmeetmete (54%) kohta (59% meestest, 52% naistest) ja kõige vähem (22%) nõustamist (24% naistest, 15% meestest), mis võib viidata sellele, et mehed soovivad rohkem teada saada, kuidas kriisivalmidust tõsta oma leibkonna elutingimusi parendades, samas kui naised on pigem valmis juhiseid järgima. Avalikest varjumiskohtadest on täiesti teadlikud 33% vastanutest, samas kui pea pooled on kas kuulnud või loodavad sellele, et vajadusel leiavad üles. Soolise võrdluse tulemus näitas, et naised on veidi kõrgema teadlikkusega kui mehed.

Joonis 6. Hinnangud kriisivalmiduse ja avalikest varjumiskohtadest teadlikkuse osas (n=283)

Lisaks oli võimalus kriisivalmiduse tõstmise vajaduse juures märkida, kas ja mida muud nad vajavad. Toodi välja seda, et kuigi viimasel ajal on pigem sõda kriisiks peetud, siis tuleb mõelda ka sellele, et kui läheb ära elekter ja mis saab siis näiteks toidu hankimisega. Soovitakse reaalselt abi nt kriisiraadiot, generaatorit, patareisid. Lisaks avaldati muret eakate osas, kes ei soovi kuskile minna ja kes ei pruugi midagi teada kriisiplaanidest ja ka selles osas, et ise ollakse info otsimise osas passiivne ning kui päriselt midagi juhtub, siis ei pruugita saadud infoga midagi peale hakata. Mitmed tõi välja selle, et soovitakse rohkem ja konkreetsemat infot varjendite ja varjumiskohtade osas. Kritiseeriti kriisikoolitajate pädevust ja tegeliku kogemuse puudumist ning seda, et linnavalitsus ja elurajoonid ei ole midagi selles osas teinud.

Vastajatel oli võimalus oma hinnanguid anda ka erinevate kogukonnaga seotud aspektide kohta (vt joonis 7), millele jätsid vastamata mõned üksikud vastajad, samas kui mitmete väidete osas (nt „Olen rahul kogukonna tegevuseks saadud toetustega“) on palju vastajaid, kes ei ole asjaga kursis või ei oska anda oma hinnangut selle teema kohta.

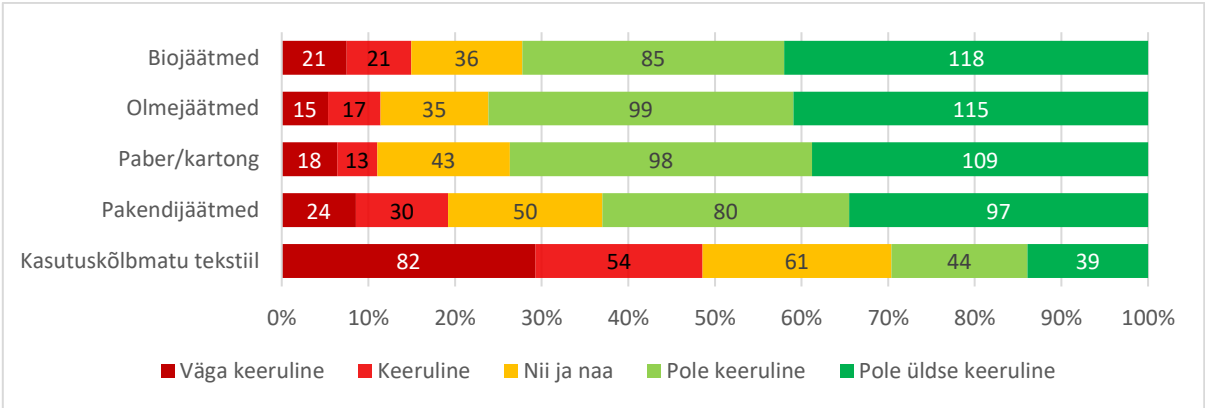

Joonis 7. Hinnangud kogukonnaga seotud väidetele (n=277–281)

Kõige rohkem nõustujaid (60%) on kogukonnaaedade vajalikkusega korteriinimestele, naised on sellega keskmiselt rohkem nõus kui mehed, eluasemetüübi osas erinevusi ei ole. Kogukonnaaedade loomisest ja seal tegutsemisest on huvitatud 29% vastajatest, korteris elavatest inimestest pea 40%, eramajades elavatest inimestest 20%. Vastajatest 21% hindab oma kogukonda elujõuliseks ja kestlikuks, 15% nõustub, et nende kogukonnal on aktiivsed eestvedajad ja 19% võtab aktiivselt osa linnatasandi ettevõtmistest, samas kogukonna tegemistest võtab osa 10% vastajatest, kes on kõrgharidusega. Pigem on oma kogukonna eestvedajate aktiivsuse ja tegutsemisega rohkem nõus need vastajad, kellel pole kõrgharidust või kes elavad eramajades. Kogukondlik tegevus tundub olevat üks teema, millega Rakvere linnavalitsus peab tegelema, kui on soov, et kogukonnad tegutseksid koostöisemalt ja aktiivsemalt.

3.2. Jäätmekäitlus

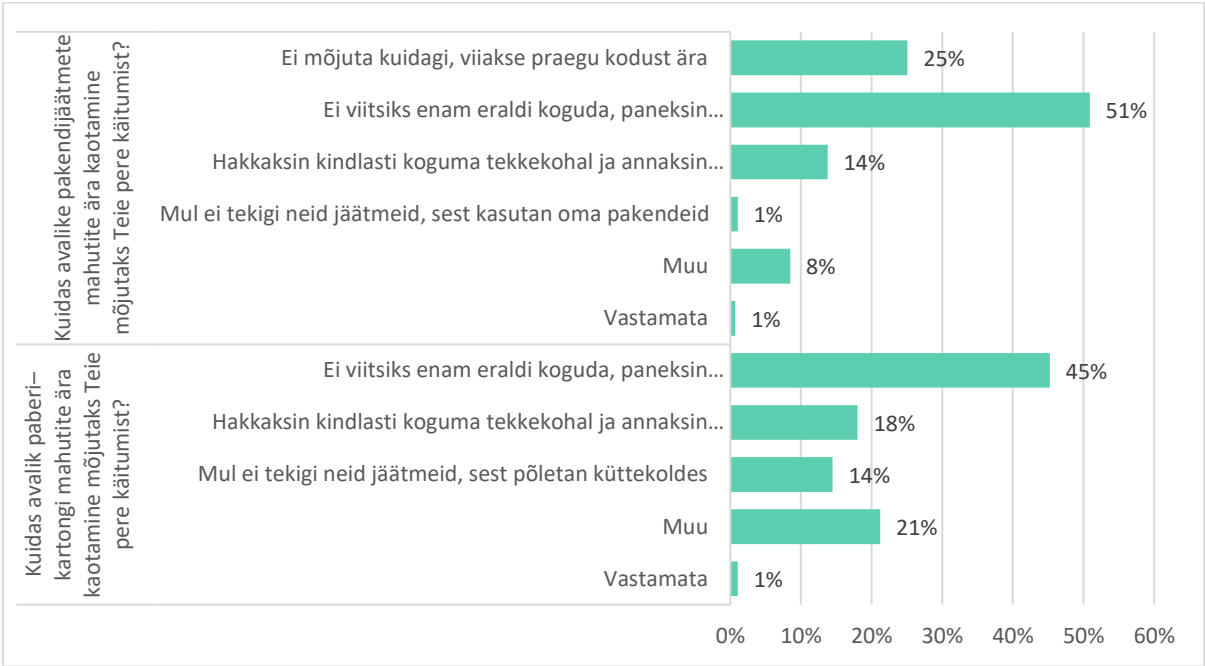
Jäätmekäitlusega tegelemine on ühiskonnas järjest enam kõneainet pakkuv teema, seega sooviti uurida vastajate arvamusi ja hoiakuid selle teema erinevate aspektide osas. Esmalt uuriti kui keeruliseks peetakse jäätmete liigiti sorteerimist nende tekkekohal ehk siis kodus (vt joonis 8).

Joonis 8. Hinnangud erinevate jäätmete kodus kogumise keerukuse kohta (n=280–281)

Bio- ja olmejäätmete ning paberi ja kartongi eraldi kogumist ei pidanud keeruliseks 70% vastanutest, samas pakendijäätmetega on suuremaid raskusi juba rohkematel vastajatel (20%). Kasutuskõlbmatu tekstiili eraldi kogumine on keeruline pea pooltele vastajatest. Võiks arvata, et korteris elavatel vastajatel on biojäätmetega suuremaid raskusi kui eramajade elanikel, kuid erinevused on pigem paberi/kartongi jäätmete osas, kus eramajades hinnatakse eraldi kogumise keerulisust suuremaks kui korteris elavate vastajate puhul.

Jäätmete kogumise harjumuste üks mõjufaktor on nende ära andmise viis. Joonisel 9 on selgelt näha, et pooled vastajatest pakendeid ja paberit-kartongi eraldi koguda kodus ei viitsiks ja paneks need segaolmejäätmete hulka, kui avalikke pakendijäätmete mahuteid enam ei oleks. Veerandil vastajatest viiakse pakendijäätmed ära kodust, seega neid see muutus ei mõjutaks, kuid kui see võimalus oleks, siis hakkaks 14% vastajatest neid eraldi koguma. Paberi-kartongi jäätmete osas on 14% neid, kes põletavad need jäätmed küttekoldes.

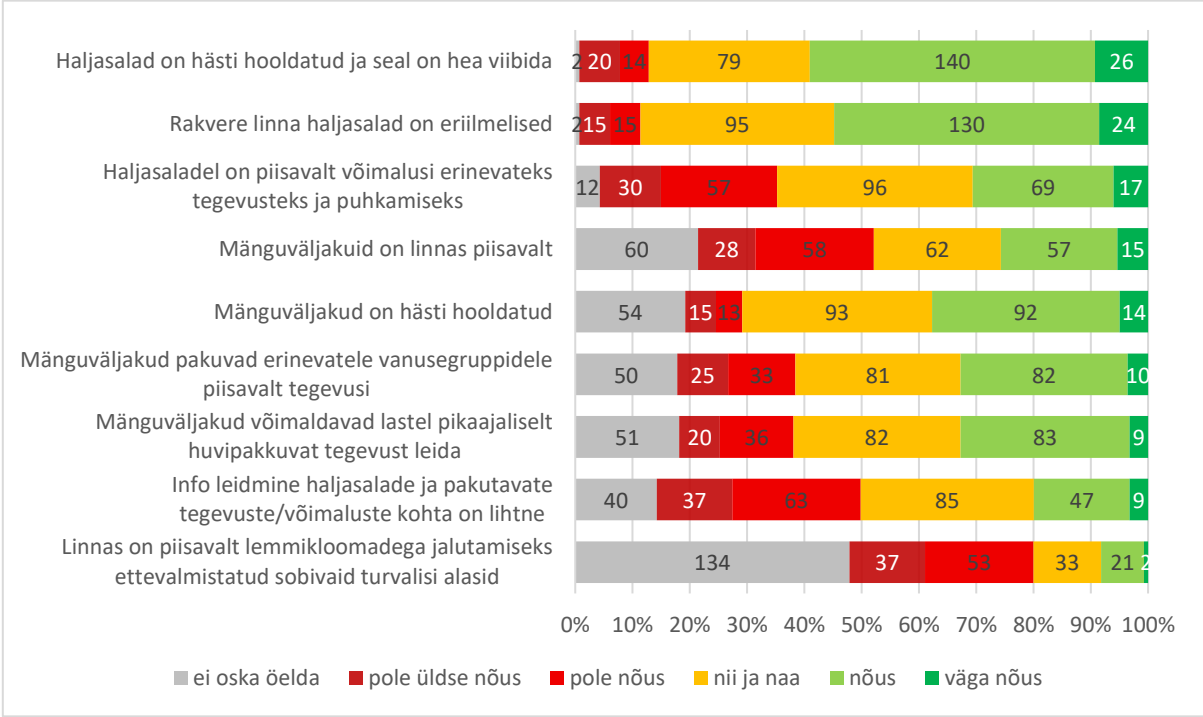
Joonis 9. Avalike jäätmemahutite kaotamise mõju leibkonna käitumisele (n=283)

Eelmise küsimuse juures oli vastajatel võimalik valida vastusevariant „muu“ ja seda kommenteerida. Pakendijäätmete mahutite osas avaldas arvamust 24 vastajat, kellest mõned ütlesid, et kuna neil on harjumus neid eraldi koguda, siis jätkaksid seda. Osadel pole praegugi võimalik kodu lähedal neid ära anda, kuid oli ka neid, kes ütlesid, et siis tuleb korteriühistul lahendada see olukord. Sellist olukorda, kus ei saa pakendeid ära anda, peeti väga halvaks lahenduseks. Paberi-kartongi mahutite kaotamine ei häiriks korteris elavaid inimesi, sest neil viiakse juba praegu need jäätmed kodust ära, sest ühistutel on need eraldi tellitud. Seda enam „muu“ valiku teinud vastajaid ka kirjutas. Samas ülejäänud viiksid kas jäätmejaama või tuttavate juurde, kellel on võimalus neid jäätmeid põletada.

3.3. Haljasalad ja mänguväljakud

Linnaelanikele on väga oluline see, et nende elukeskkonnas oleks piisavalt rohelist, mida mainiti nii positiivsete kui ka parendamist vajavate asjadena oma elukeskkonna kirjeldamisel eespool. Nüüd oli vastajatel võimalik hinnata erinevaid haljasalade ja mänguväljakute kohta käivaid väiteid 5-pallisüsteemis, millele lisati võimalus vastata „ei oska öelda“, sest näiteks lemmikloomadega jalutamiseks sobivaid kohti oskavad paremini hinnata lemmikloomaomanikud. Joonisel 10 on selgelt näha, et pea pooled vastajad on viimasele küsimusele, mis puudutab just lemmikloomadega

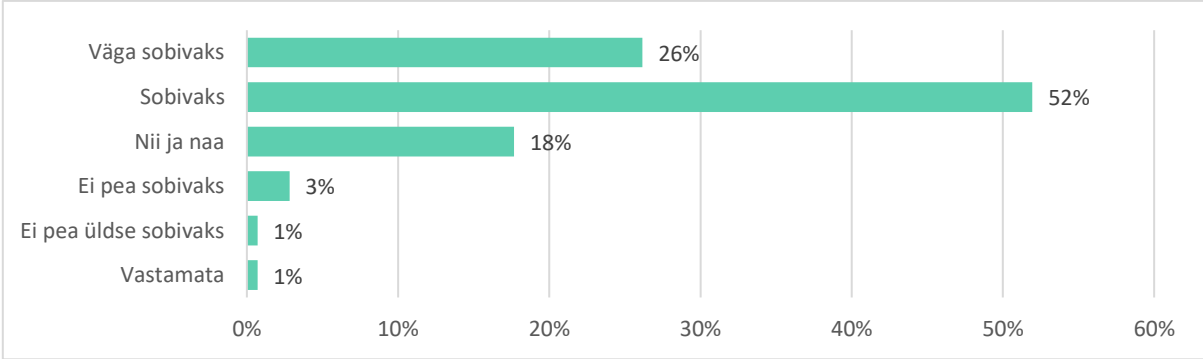
jalutamiseks sobivaid turvalisi alasid, vastanud „ei oska öelda“. Üldiselt võib öelda, et nagu oli avatud vastustes neid, kelle jaoks olid haljasalad sobivad ja seal on hea viibida, leidub ka neid, kes sellega nõus pole. Pigem on noorematel ja viimase viie aasta jooksul Rakvere linna kolinutel positiivsem arvamus haljasalade eriilmelisuse ja hooldatuse osas. Mänguväljakute piisavuse osas on kriitikat rohkem, kuid pigem ollakse nendega rahul. Infot võiks haljasalade võimaluste ja tegevuste kohta poolte arvamust avaldanute arvates rohkem olla, sest hetkel seda lihtne leida ei ole.

Joonis 10. Hinnangud haljasalade ja mänguväljakute erinevate aspektide kohta (n=280–281)

Vastajatel oli võimalus välja tuua, milliseid täiustusi linna mänguväljakud vajavad ja seda kasutas 120 vastajat. Detailsed vastused on saadetud tellijale eraldi failina, kuid vastusest jäi kõlama veidi suurematele lastele mõeldud või metsikumat laadi ronimisvõimalustega mänguväljakute ja ka jõulinnakute vajadus. Nimetati lisaks kaamerate vajadust, sest lõhutakse palju. Välja toodi linnaosade võrdsuse printsiipi, sest osadele vastajatele tundus, et mõnes linnaosas on paremad ja rohkem võimalusi, kui teises.

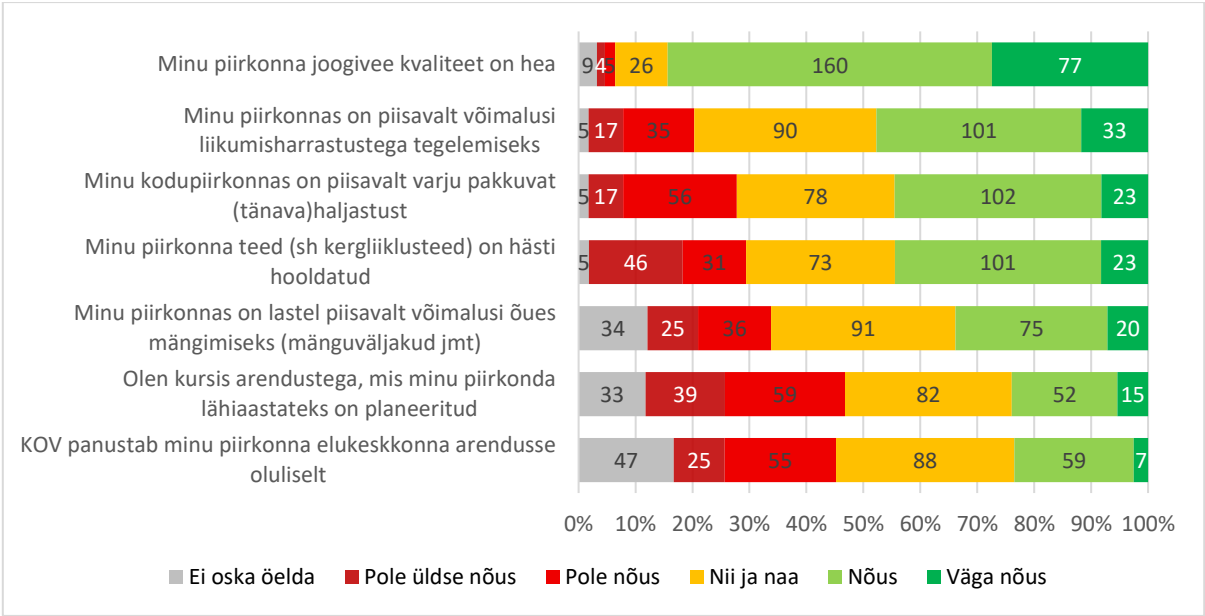
Rakvere linnavalitsust huvitas eraldi Linnametsa ja Tammiku radade sobivus jalutamiseks ja perega ühise aja veetmiseks ja tulemused on toodud joonisel 11. Enamus vastajatest (78%) peavad neid radu sobivaks, kuid on ka neid, kes sellega nõus ei ole. Viimastel oli võimalik lisada oma põhjendus.

Joonis 11. Linnametsa ja Tammiku radade sobivus ajaveetmiseks (n=283)

Põhjendustena toodi see, et Tammiku ei ole sobiv koht, sest see on hooldamata ja võib end vigastada või näiteks puugi saada ning võiks olla rohkem valgustust. Lisaks toodi välja, et näiteks ei saa seal lapse sünnipäeva pidada, sest puuduvad lauad ja pole ka lõkkekohti. Linnametsa kohta öeldi, et seal käiakse lõhkumas ja autodega sõitmas, rajad on amortiseerunud, liiga kitsad ja libedad, mis raskendavad liikumist. Mitmed vastajad tõid välja ka selle, et koeraga jalutamise reeglitest ei peeta kinni ja see teeb teistele seal käimise ebaturvaliseks. Üks vastaja tõi välja killustikuga radade üle külvmise tõttu selle ohtlikkuse rattaga liiklemisel, sest rada on muutunud libedaks.

Järgmine küsimus sisaldas piirkonna elukeskkonna kohta käivaid erinevaid väiteid, mida vastajad said hinnata nõustumise skaalal (vt joonis 12).

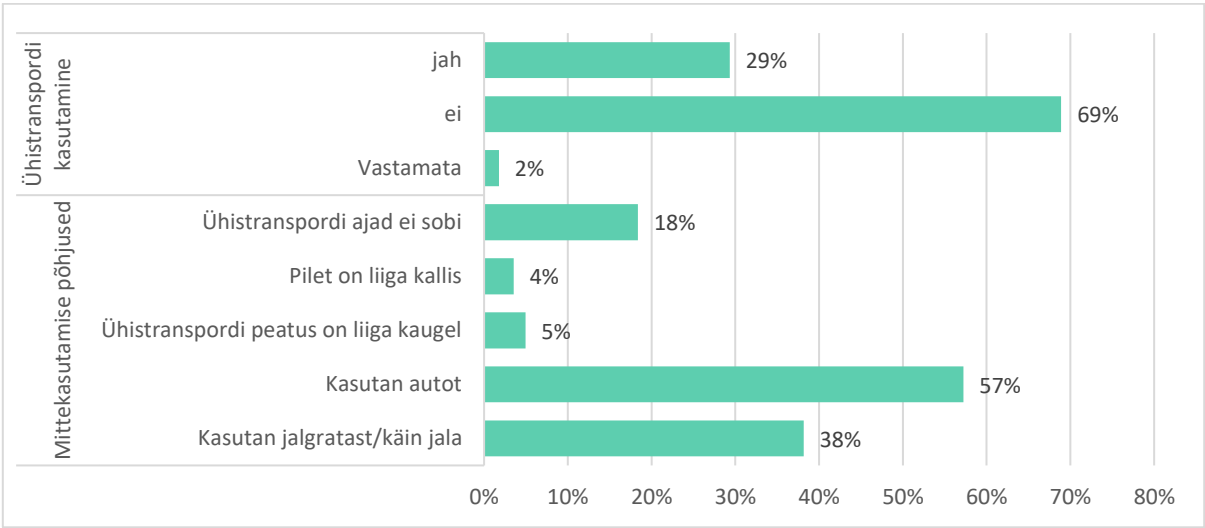

Joonis 12. Hinnangud piirkonna elukeskkonna erinevate aspektide kohta (n=279–281)

Joogivee kvaliteeti peeti enamasti heaks, kuid ülejäänud aspektide osas oli rohkem mittenõustujaid, kelle hulk jäi siiski pigem väikemaks kui 30%. Piirkonda planeeritud arendustega pole kursis 35% ja 29% polnud nõus, et nende piirkonna arendusse panustatakse oluliselt. Piirkondade lõikes tulemusi vaadata on keeruline, sest vastajaid on neis vähe, kuid võib välja tuua, et pigem on lähiaastate arendustega kursis Kondivalu, Seminari, Moonaküla ja Taaravainu elanikud, kuid näiteks Südalinna vastajatest 30% sellega ei nõustunud. Roodevälja vastajad tunnevad seda päris mitme vastaja vastustele tuginedes, et KOV nende piirkonda oluliselt ei panusta, ka Paemurru ja Palermo elanikud on seda märkinud. Vastajatel oli võimalik lisada oma kommentaare nende küsimuste kohta, mida 82 vastajat ka tegi ja need küsimused on saadetud tellijale eraldi failis, sest puudutavad enamasti konkreetse piirkonna eluolu.

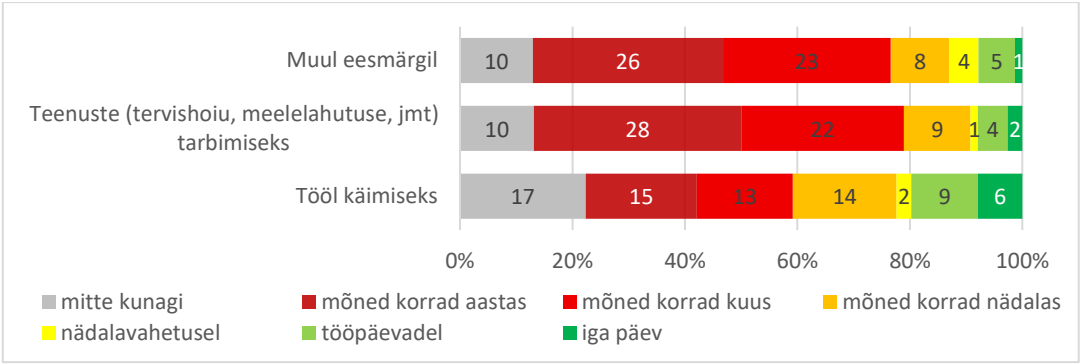
3.4. Ühistransport ja muud teenused

Ühistranspordi kasutajaid on Rakvere linnas uuringutulemustele tuginedes 29% (vt joonis 13) ja peamised põhjused mittekasutamiseks on auto kasutamine (57%), käiakse jala või sõidetakse jalgrattaga (38%), kuid 18% ütles, et ühistranspordi ajad ei sobi.

Joonis 13. Ühistranspordi kasutamine vastaja või tema pereliikmete poolt (n=283)

Need, kes vastasid, et pereliikmed või nad ise kasutavad ühistransporti, kasutavad seda tööpäevadel või igapäevaselt tööl käimiseks (vt joonis 14). Teenuste tarbimiseks või muul eesmärgil kasutatakse ühistransporti pigem mõned korrad kuus või aastas.

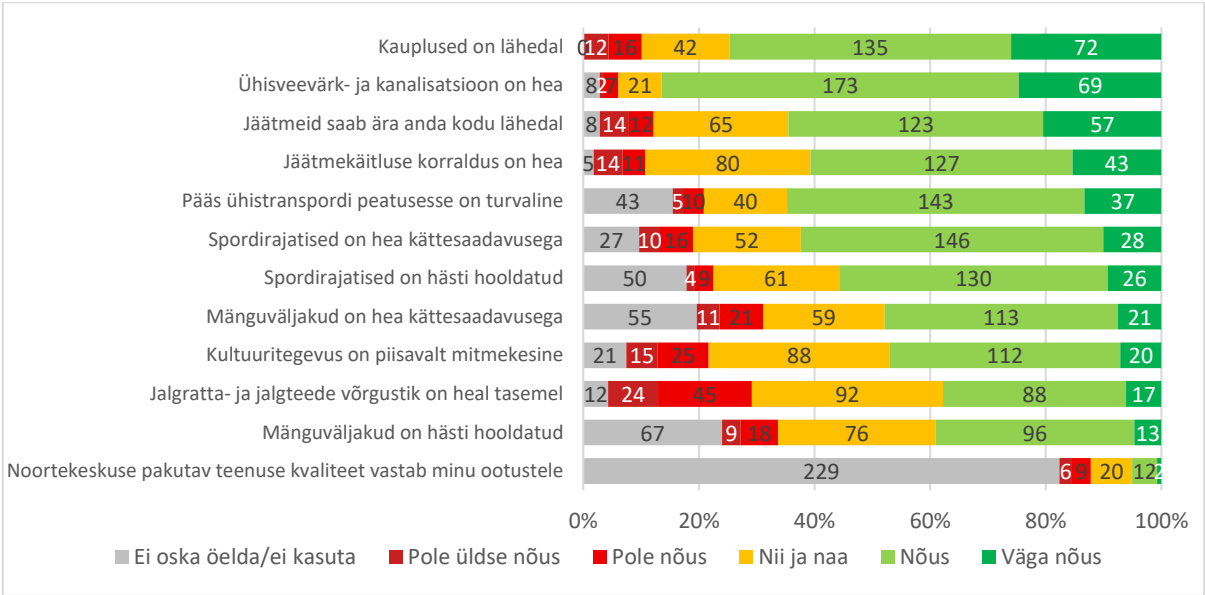
Joonis 14. Kohad, kuhu minekuks ühistransporti kasutatakse (n=76–77)

Need 23 vastajat, kes ütlesid, et nende lapsed kasutavad ühistransporti koolis või huviringides/trennides käimiseks, on oma rahulolu hinnanud „nii ja naa“ vääriliseks. Põhjendustes toodi välja, et võiks mõned aastad tagasi kaotatud liinid tagasi tuua, sest kütusehinnad on madalaks läinud ja on väga tüütu lastel koolis järel käia. Samuti ei ole võimalik lastel peale trenni hilisemal ajal koju saada ja huviringide kellaajad ei sobitu busside aegadega. Kooli minnes jõuab laps liiga vara kohale või peale kooli peab liiga kaua ootama, et bussiga koju saada ja kui ilmad on kehvad, siis on väga raske last motiveerida jala koju tulema.

Elukeskkonna bloki lõpus esitati mitmeid väiteid erinevate teenusgruppide kohta, mille puhul vastajad said valida erinevaid väiteid nõus olemise tasemeid (sh märkida, kui nad vastavat teenust ei kasuta).

Jooniselt 15 saab näha, et kõige kõrgemalt hinnati seda, et kauplused on lähedal, ühisveevärk ja kanalisatsioon on hea. Jäätmekäitluses on mõningaid murekohti nagu eespool välja sai toodud, kuid 61% vastanutest on siiski selle teenusega rahul. Ka ühistranspordi peatuste pääsu turvalisusega ja spordirajatiste hea kättesaadavusega oli nõus kuni 65% vastanutest, kuid nende seas oli 10-15% neid, kes teenust ei kasuta või ei oska öelda. Spordirajatiste hooldatust peab heaks 56% vastanutest, mänguväljakute kättesaadavust hindas heaks 48% vastanutest. Rohkem rahulolematuid on kultuuritegevuse mitmekesisusega (14% pole nõus või pole üldse nõus) ning jalgratta- ja jalgteede võrgustiku hea tasemega (25%). Mänguväljakute hooldatus jätab ka soovida, sest sellega oli rahul 40%

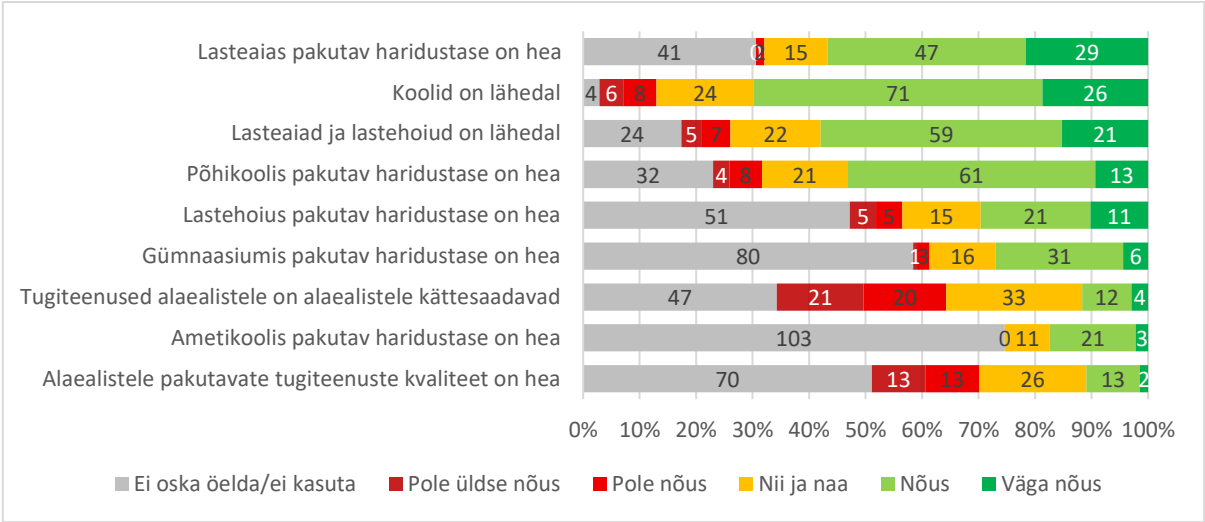
vastanutest. Noortekeskuse pakutavat teenust ei olnud enamus vastajad kasutanud ja seega oli hinnangu andjad vähe ja need jagunesid peamiselt kolmeks, kus võrdselt oldi nii kvaliteedi vastavuse ootustega nõus ja mitte nõus.

Joonis 15. Hinnangud teenuste kohta (n=277–281)

Vastajatel oli võimalus oma vastuseid kommenteerida ja seda võimalust kasutas 58 vastajat, kes töid välja lühemaid ja pikemaid kommentaare, mis on edastatud eraldi failina tellijale, sest puudutasid pigem konkreetseid valdkondi ja piirkondi.

Need vastajad, kes märkisid oma leibkonda kuulvate isikute küsimuse juures enda leibkonnaliikmeteks ka lapsed, said vastata teenuste kohta, mida pakutakse kas alaealistele või haridusasutustes (vt joonis 16).

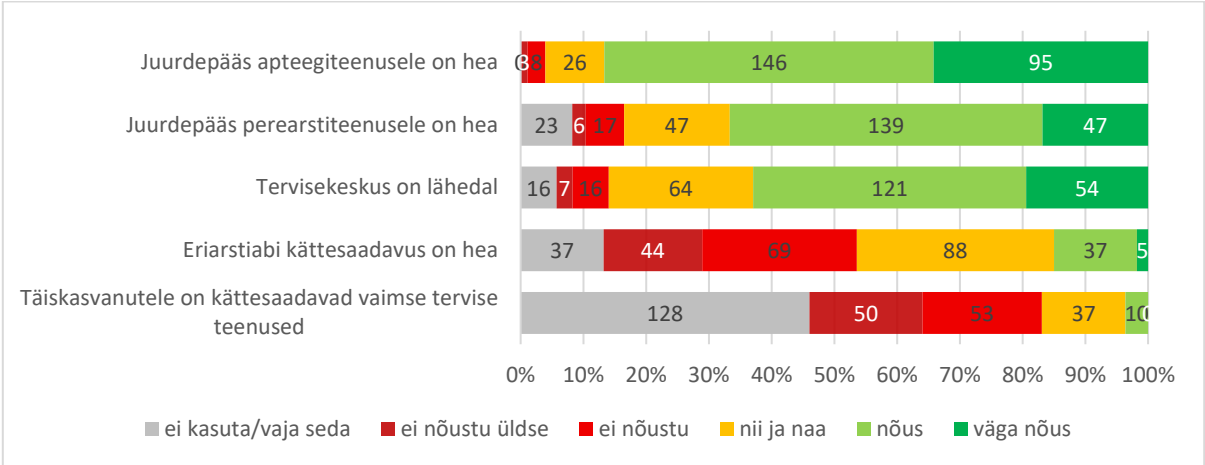

Joonis 16. Hinnangud alaealistele või haridusasutustes pakutavate teenuste kohta (n=134–139)

Sõltuvalt laste vanusest on siin rohkemal või vähemal määral neid, kes vastavat teenust ei kasuta. Lastehoiu küsimusele vastas 108 isikut, teistele küsimustele rohkem. Üldiselt on näha, et enamus neist, kes teenust kasutab, on positiivse hoiakuga. Samas murekohti on märgata alaealistele pakutavate tugiteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi osas.

Sellegi küsimuste bloki lõpus oli võimalus oma vastuseid kommenteerida ning need 26 vastust jõuavad samuti vastavate ametnike lauale, sest murekohti toodi välja päris mitmeid.

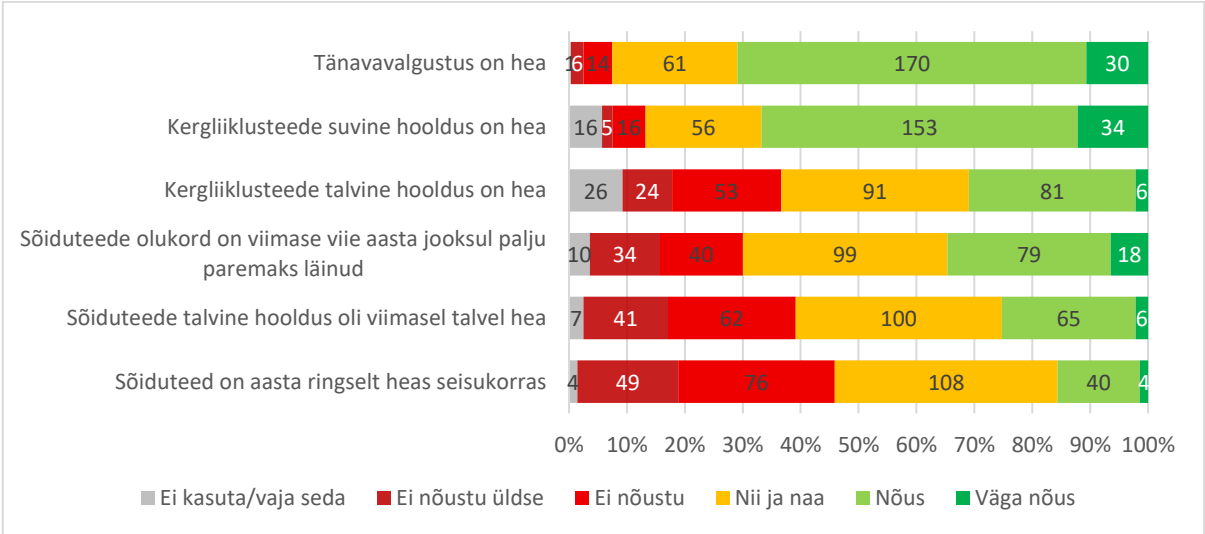
Tervishoiuteenuste osas (vt joonis 17) on hea juurdepääs apteegiteenusele (87% vastajatest nõustus sellega) samas perearstiteenusele juurdepääsu ja tervisekeskuse läheduse osas on 60% vastajatest positiivsel seisukohal, kuid leidub ka neid, kes nende väidetega nõus ei ole. Eriarstiabi ja täiskasvanutele mõeldud vaimse tervise kättesaadavuse osas on pooled seda teenust hinnanud vastanutest negatiivselt meelestatud.

Joonis 17. Hinnangud tervishoiuteenuste kohta (n=134–139)

Nende küsimuste järel toodi välja 50 kommentaari ja murekohta, mis edastati tellijale eraldi failina. Murekohtadena toodi välja pikki järjekordi (eriti eriarstidele ja vaimse tervise teenustele), kehva klienditeenindust, apteekide lahtiolekuaegade sobimatust töötavale inimesele, parkimiskohtade vähesust tervisekeskuse juures, uuringutele tuleb minna Tallinna või Tartu arstide juurde. Toodi välja ka seda, et tasuliste teenusete kättesaadavus on hea ja et Rakvere haiglas on sünnitusosakond, mis on Eesti üks parimaid oma sünnitusteenuse poolelt.

Elukeskkonna bloki viimaste küsimustena paluti vastajatel hinnata erinevate teede olukorda (vt joonis 18).

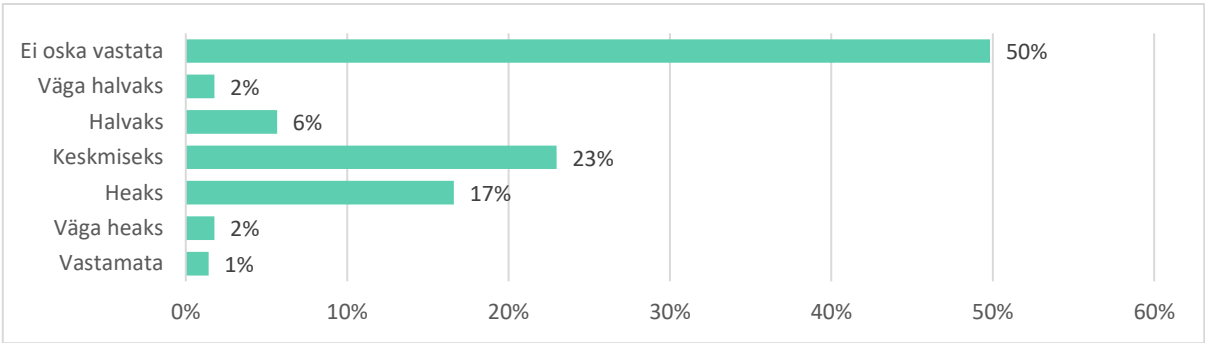

Joonis 18. Hinnangud kergliiklusteede ja tänavavalgustuse kohta (n=281–282)

Kui tänavavalgustuse ja suvise kergliiklusteede hooldusega ollakse rahul (pea 70% vastajatest oli nõus, et need on head), siis kergliiklusteede talvise hooldusega on rahul ainult 31% vastajatest. Viimase viie aasta jooksul märkis sõiduteede olukorra muutust paremuse poole 34%, aga viimase talve sõiduteede hooldust pidas halvaks 37% vastajatest ning aastaringselt hindas sõiduteid heas seisukorras olevaks vaid 15% vastajatest.

Ka selle küsimuse juures toodi välja 74 avatud vastust, mis on edastatud tellijale. Tunti muret ülekäiguradade vähesuse üle ja et äärelinnas asuvad teed on teisejärgulised hoolduse mõttes. Talvel on kõnniteedel raske lapsevankriga liikuda, eriti kui on lumerohke talv ja lund ära ei veeta või traktorid ei tule mitme päeva jooksul peale lumesadu teid puhastama. Toodi välja positiivset, näiteks, et Võidu tänavat hakati rekonstrueerima ja et sõiduteedel auke lapitakse, kuigi kvaliteet jätab soovida või ei teavitata elanikke rekonstrueerimistöödest. Mitmed vastajad ütlesid, et sõiduteede olukord on viimase viie aasta jooksul palju paremaks läinud ja stabiilselt remonditakse.

Kõige viimane küsimus elukeskkonna blokis puudutas ettevõtlusega tegelemise võimalusi Rakvere linnas (vt joonist 19), millele 50% vastajatest ei osanud vastata. Samas need, kes vastasid, hindasid võimalusi pigem keskmiseks või heaks.

Joonis 19. Hinnangud ettevõtlusega tegelemise kohta (n=283)

Oma vastust oli võimalik ka kommenteerida ja nendest, kes ei osanud hinnangut anda lisasid oma kommentaarid neli vastajat. Toodi välja, et võiks olla rohkem infot ettevõtluse kohta või teha innovaatilisi koolitusi õhtuti ning hea oleks ettevõtlusinkubaatori olemasolu, mis julgustaks väikeettevõtjaid suuremalt oma tegevust ette võtma ja/või näiteks palgatööst loobuma. Samas toodi selle küsimuse juures vabavastusena, et turg võiks olla kohaks, kus saab teha annetusi Toidupanga heaks.

Nendest, kes pidasid ettevõtlusega tegelemise võimalusi halvaks või väga halvaks, andis oma kommentaari seitse vastajat. Üks ei olnud rahul elanike liigse maksustamisega ja teine tõi välja, et sotsiaalne ja hariduslik ettevõtlus ei ole toetatud ning tuleb luua süsteemne arendustegevus loodus- ja tehnikavaldkonna haridustegevuste toetamiseks. Toodi välja ka seda, et rohkem tuleks suhelda kohalikega, et nende vajadusi uurida ja elu tagasi kesklinna tuua, samas pole ettevõtete juures piisavalt parkimisvõimalusi ja Lääne-Viru maakonnas peetakse ettevõtluseks tööstust ning pigem jagub toetust juba koostööd tegevatele ettevõtjatele ja uutel on keerulisem läbi lüüa.

Positiivsemalt ettevõtlust hinnanutest tõi oma tähelepanekuid välja 17 vastajat, mis osaliselt kattusid ka varasemate kommentaaridega. Lisaks soovitati luua koostöövõrgustikke, rohkem ruume (nt avatud kontori kasutamise võimalusi) ettevõtjatele planeerida, lokaalseid toetusi (sh naisettevõtjatele), noortele äriideede konkursse, maksuvabastusi- ja soodustusi alustavatele ettevõtjatele ning hangete läbipaistvat korraldamist. Kiideti VIROLi tegutsemist selles vallas. Tehti ettepanek turunduskampaaniaks „Tule tegutsema Rakverre“, lisaks näiteks kindlal ajal ja kohas tasuta asjade müügi võimaldamist ja sooviti näha loomeinkubaatori ja mentorlusprogrammide korraldamist.

Ettevõtluse teema lõpetuseks on hea välja tuua üks kommentaar tsitaadina, mis ettevõtluse kujundamise osas erinevaid tahke välja toob:

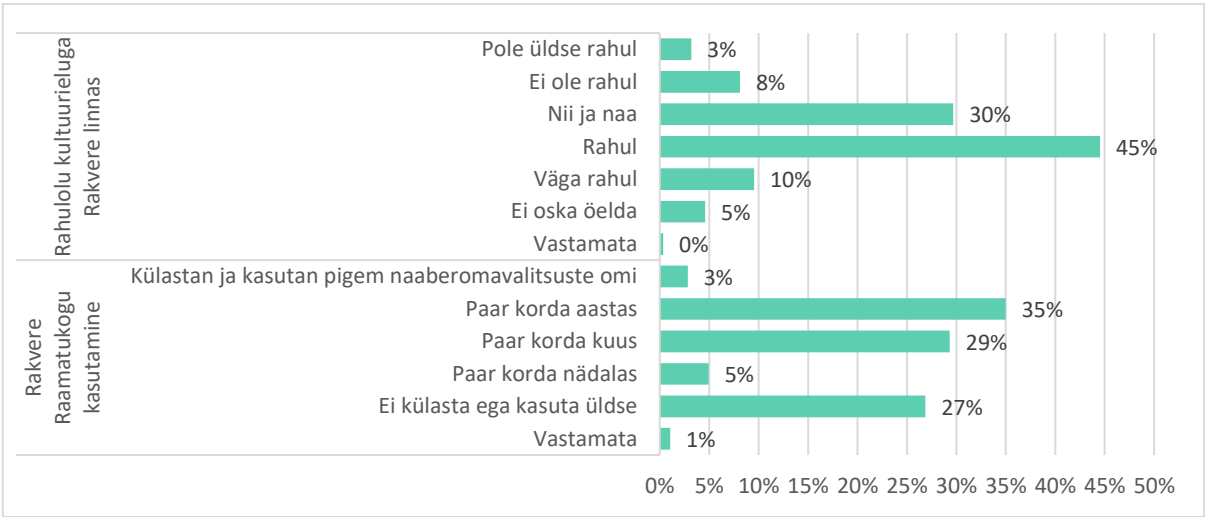
Kas linnal on üldse mingi strateegiline plaan, missuguseks linnas soovitakse kujuneda? Targa maja teema kukkus läbi, sellele oleks võinud arendada juurde rahvusvahelise mõõtmise. Keskajal oli Rakvere käsitöölise ja kaupmeeste linn, aga mis ta on praegu? Milleks ta saab tulevikus? Kas Rakverest saab kaevandus- ja keemiatööstuse linn? Kas Rakverest kujuneb Tallinna eeslinn, kus on hea lapsi kasvatada, aga raha teenitakse Tallinnas? Need valikud mõjutavad kõik ka ettevõtlust - milleks oleks siin mõttekas tegeleda ja mille arendamist teadlikult suunata?

Elukeskkonna teemat kokku võttes saab öelda, et kuigi vastajatel on murekohti, mida nad julgelt jagasid, siis on Rakvere linnas palju positiivset, millega võib rahul olla. Mitmed probleemid (nt alaealistele mõeldud tugiteenuste kättesaadavus, täiskasvanute vaimse tervise teenused, talvine teede hooldus, eriarstiabi raskest kättesaadavus) on ka mujal Eestis sarnased, millele otsitakse lahendusi üleriigiliselt. Ettevõtluse arendamise osas soovitaks koostööd teha näiteks Pärnumaa Arendusekeskusega, mis on aktiivselt tegutsenud nn kobarate loomisega, mis katavad neid teemasid, mida vastajad oma kommentaarides välja toovad.

4. Kultuur, sport ja vaba aeg

Igas piirkonnas on oluline hoolitseda kultuuritegevuse eest. Selle kohta said vastajad hinnanguid anda C osas olevatele küsimustele vastates. Esmalt uuriti vastajate rahulolu Rakvere linna kultuurieluga (vt joonis 20) ja sealt selgub, et rahul või väga rahul on kokku 55% vastajatest, samas 30% on kahtleval seisukohal. Need 32 vastajat, kes ütlesid, et nad ei ole rahul Rakvere linna kultuurieluga, said võimaluse oma vastust kommenteerida ning seda võimalust kasutas 28 vastajat. Detailsemad vastused on edastatud tellijale eraldi failina, kuid üldiselt jäi neist kõlama see, et üritused on ühetaolised või toimuvad ainult Vallimäel ning suurte vabaõhuüritustena, mis ei sisalda eriti kultuuri ja pigem tekitavad müra ja on ka kallid. Osad vastajad soovisid Vallimäele rohkem üritusi, mis rahvast kohale meelitaks ja et sinna peaks tekitama ka varjualuse, et üritused ei oleks nii ilmatundlikud. Vastajad tõid välja selle, et eristuvaid üritusi on vähe (soovitati näiteks teha Rakvere kantri festival ja teistelt linnadelt eeskuju võtta), Pärdi keskus on muutumas pigem rahvamajaks, info üritustest on ainult internetis või tagantjärele, plakateid ja muud ürituste kommunikatsiooni pole linnapildis näha. Kinolinastuvate filmide kohta oli mitmeid kriitilisi märkusi nende sisu sobimatuse kohta, mida reklaamist välja ei ole võimalik lugeda. Üks vastaja tõi välja, et oodatud „kultuuriplahvatust“ ei ole Vallimäe ja Pärdi keskuse tulekuga kahjuks toimunud.

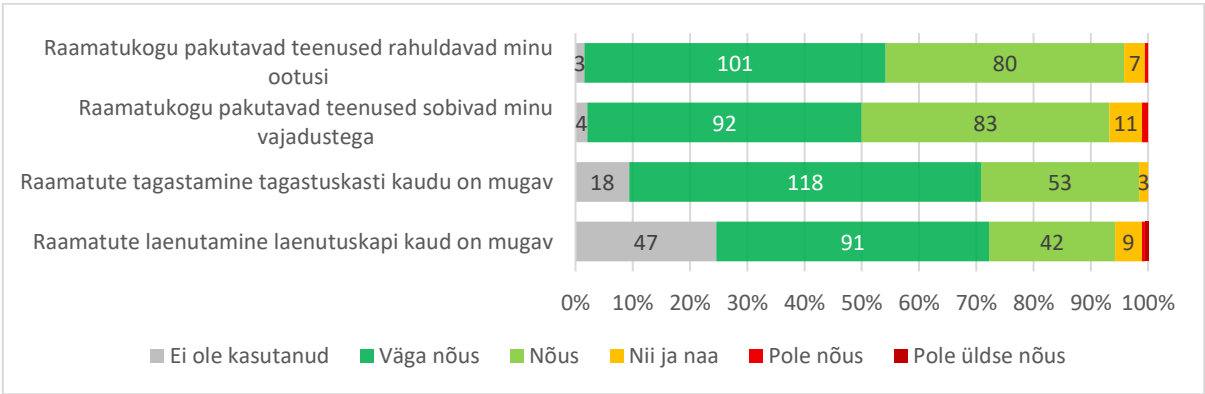
Vastajatel oli võimalik avatud vastusena välja tuua, millest nad kultuuri osas puudust tunnevad ning pea 100 vastajat seal ka kommentaare kirjutas. Sooviti väärtfilme, alternatiivse muusika kontserte, salongiõhtuid, rahvakunsti, soodsama pääsmega või tasuta üritusi, Vallimäe paremat kasutust, vabaõhuetendusi, laatasid, lastele või noortele suunatud kontserte ja tegevusi (nt perepäevi või meisterdamisvõimalusi) ning mitmekülgsemaid üritusi. Nimetati ka seda, et linnapäevadele lisaks võiks midagi Rakvere linnale omast olla nagu Haapsalus on itaalia päevad, Valge daam jne. Sooviti punklaulupidu tagasi, rohkem linna südames toimuvaid kontserte, teatrietendusi Rahvaaias, tänavakunsti noortele või noorte festivale, klassikakontserte ning ühe soovitusena aastaringne uisuväljak. Toodi välja ka seda, et kohalikel kultuuriharrastajatel puudub oma maja ning suvel võiksid olla tantsuõhtud vabas õhus mõnel asfalteeritud platsil või parklas, piisab ka lihtsalt pillimehest, sest keskeas ja vanemad, aga üha sagedamini ka nooremad, ei lähe ööklubisse. See võimaldaks tulla lihtsalt kuulama ja muusikat nautima.

Joonis 20. Rahulolu kultuurieluga ja raamatukogu külastamine (n=283)

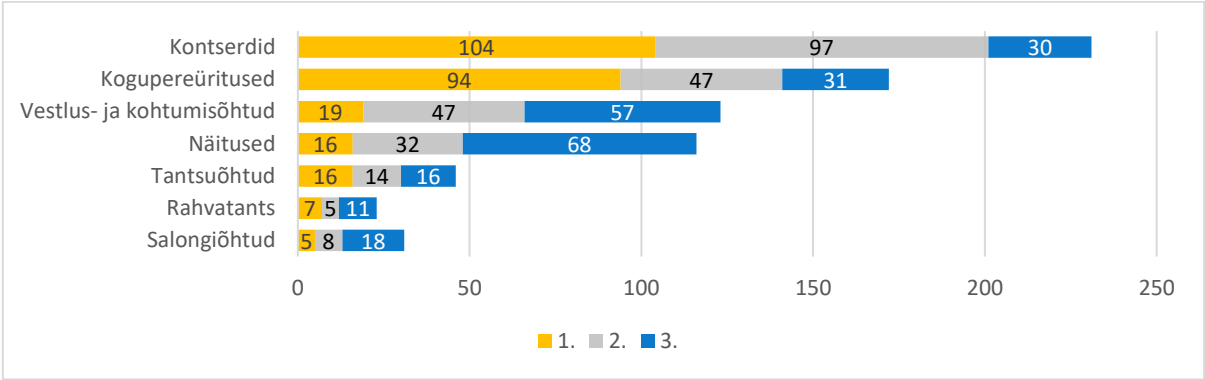
Joonisel 20 on toodud vastajate Rakvere raamatukogu kasutamise sagedused, mis jagab kasutajad kolmeks – kolmandik kasutab paar korda aastas, kolmandik paar korda kuus ja ülejäänud ei külasta ega kasuta üldse. Viimased said võimaluse ka oma vastust kommenteerida, mida 57 vastajat tegi. Neist 16 ütles, et pole vajadust, 10 ostab ise raamatuid, seitse ei loe raamatuid, viis loeb e-raamatuid ja ülejäänud kas pole jõudnud veel külastada, peavad asukohta kaugeks, on aeglased lugejad või järjekorrad huvipakkuvatele raamatutele on pikad. Mõned ütlesid, et raamatukogus pole piisavalt lugemisnurki või neil pole aega lugeda.

Need, kes on raamatukogu külastanud, said võimaluse hinnata raamatukogu teenuseid (vt joonist 21). Üldiselt on vastajad raamatukogu poolt pakutavate teenustega rahul või väga rahul, üksikud vastajad on negatiivsemal seisukohal.

Joonis 21. Rahulolu raamatukogu teenusega (n=283)

Kultuuriosa küsimuste lõpetuseks said vastajad märkida kolm kõige enam huvi pakkuvat kultuurisündmust (vt joonis 22) ja need järjestada olulisuse järjekorras. Kõige enam sooviti kontserte, mida märkis erinevatele positsioonidele 231 vastajat, pea võrdselt nii esimesele kui teisele kohale. Kogupereüritused olid populaarsuselt järgmised ning neid eelistas teistele 94 vastajat. Vestlus- ja kohtumisõhtud olid kolmandal kohal ning näituseid soovis üle 100 inimese Rakvere linnas külastada. Avatud vastuses toodi välja, et ka teater on vastajatele oluline.

Joonis 22. Kultuurisündmused, millest ollakse huvitatud (n=283)

Vastajad said võimaluse nimetada kolm kõige olulisemat kultuurisündmust Rakvere linnas, mida kasutas pea 200 vastajat. Nimekiri sai päris pikk, millest sagedasemad järgnevalt tabelis 1 ära tuuakse.

Vastajad tõid lisaks välja päris mitmeid erinevaid üritusi nagu näiteks Festheart, Green Cristmas, Hõbeakadeemia loengud, laada, Punklaulupeo, Tarvanpää kevadkontserdi, Uisudisko, Toidutänava, Viru Ralli, Orelisuve, LGBT Filmifestivali, Muusikakooli kontserdid, kino ja teatri olemasolu, vabariigi aastapäeva tähistamise jmt. Sellest nimekirjast nähtub, et üritusi on päris palju ja erinevates valdkondades ja seega saab nõustuda mitmete vastajatega, et on mitmekesine valik kultuurisündmusi, millest igaüks leiab sobiva.

Tabel 1. Kolm kultuurisündmust, mis vastajatele enim meeldisid

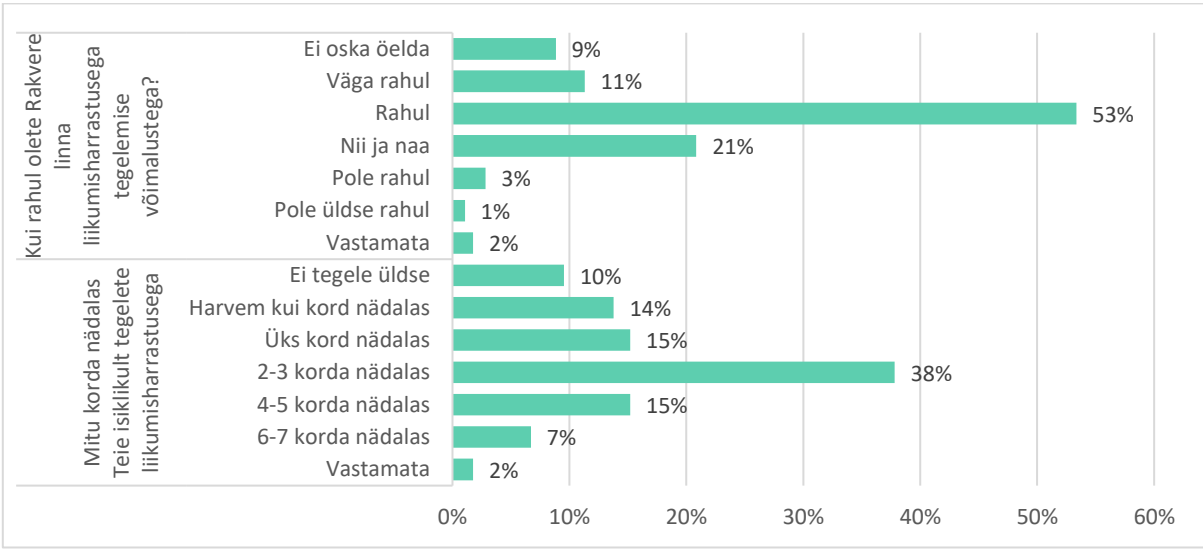
1. kultuurisündmus	arv	2. kultuurisündmus	arv	3. kultuurisündmus	arv
Rakvere linnapäevad	104	Rakvere linnapäevad	24	Rakvere linnapäevad	12
BaltoScandal	15	Rakvere jaanituli	21	Vana-aasta õhtu kontsert Vallimäel	12
Rakvere jaanituli	9	Rakvere ööjooks	12	Rakvere ööjooks	9
Rakvere teater	9	Meeste tantsupidu	10	Kontserdid Vallimäel	8
Vana-aasta õhtu kontsert Vallimäel	7	Kontserdid	10	Kamalammas	7
Virumaa tantsu- või laulupidu	6	BaltoScandal	8	Pärdi päevad, Rakvere jaanituli	6
		Vana-aasta õhtu kontsert Vallimäel	7	Advendiaja tähistamine keskväljakul	5
		Kamalammas	6	BaltoScandal	4

Kultuurivaldkonna küsimustest selgus, et kuigi vastajaid oli küsitlusele pealtnäha napilt, siis on vastajate seas nii erinevate kultuurižanrite austajaid, kes avatud vastustes sageli ka kirglikult oma lemmikürituse eest seisid ja selle vajalikkust nimetasid.

Viimastel aastatel on oluliseks teemaks tõusnud liikumisharrastusega tegelemise uurimine. Sporditeemaliste küsimuste koostamisel lähtuti osaliselt ka 2022 läbi viidud Lääne-Virumaa liikumisharrastuse uuringust³. Jooniselt 23 selgub, et 53% vastajatest on rahul Rakvere linna poolt

³ <https://virol.ee/laane-virumaa-elanike-liikumisharjumused-ja-hoiakud/>

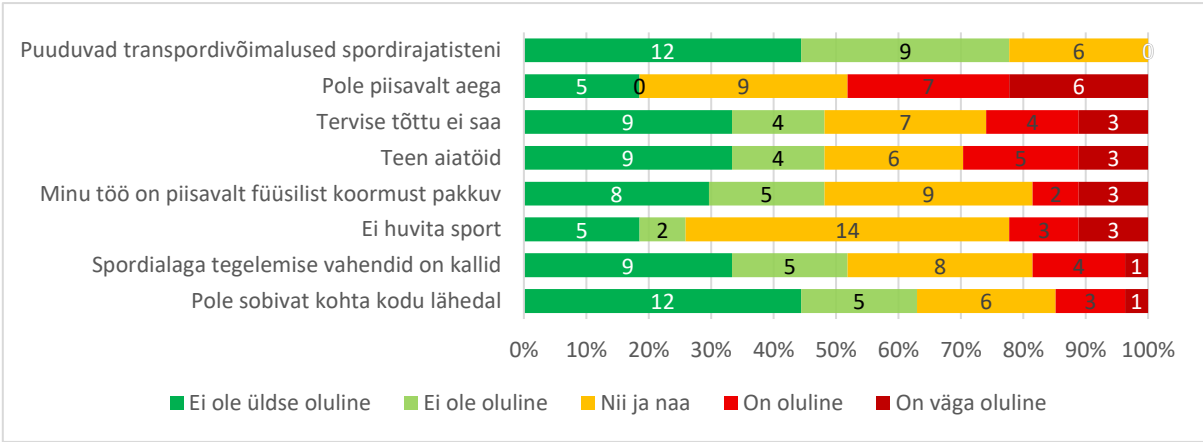
pakutavate liikumisharrastusega tegelemise võimalustega ning vähemalt üks kord nädalalas tegeleb liikumisharrastusega 75% vastajatest.

Joonis 23. Rahulolu liikumisharrastusega tegelemise võimalustega ja harrastamise sagedus (n=283)

Nendel (27 vastajat), kes ei tegele üldse liikumisharrastusega, oli võimalik anda hinnang võimalikele põhjustele, mida ka 2022 aasta liikumisharrastuse uuringus uuriti. Joonisel 24 on näha, et ajapuudus on endiselt põhiline põhjus, miks ei tegeleta liikumisharrastusega. Võrreldes 2022 aasta uuringuga (39 mitteharrastajast vastajat) on poole väiksem nende vastajate osakaal, kes väidavad, et pole sobivat kohta, kus liikumisharrastusega tegeleda, kuid muud osakaalud on sarnased varasema uuringuga. Käesoleva uuringu küsimuste hulka lisati ka varasema uuringu lahtiste vastuse seas toodud põhjused, et tehakse aiatöid, töö pakub piisavat füüsilist koormust ja et puudub transport spordirajatisteni, millest viimane käesolevas uuringus oluliseks põhjuseks ei osutunud ja teiste põhjuste olulisuse osakaalud ei ületanud 30%.

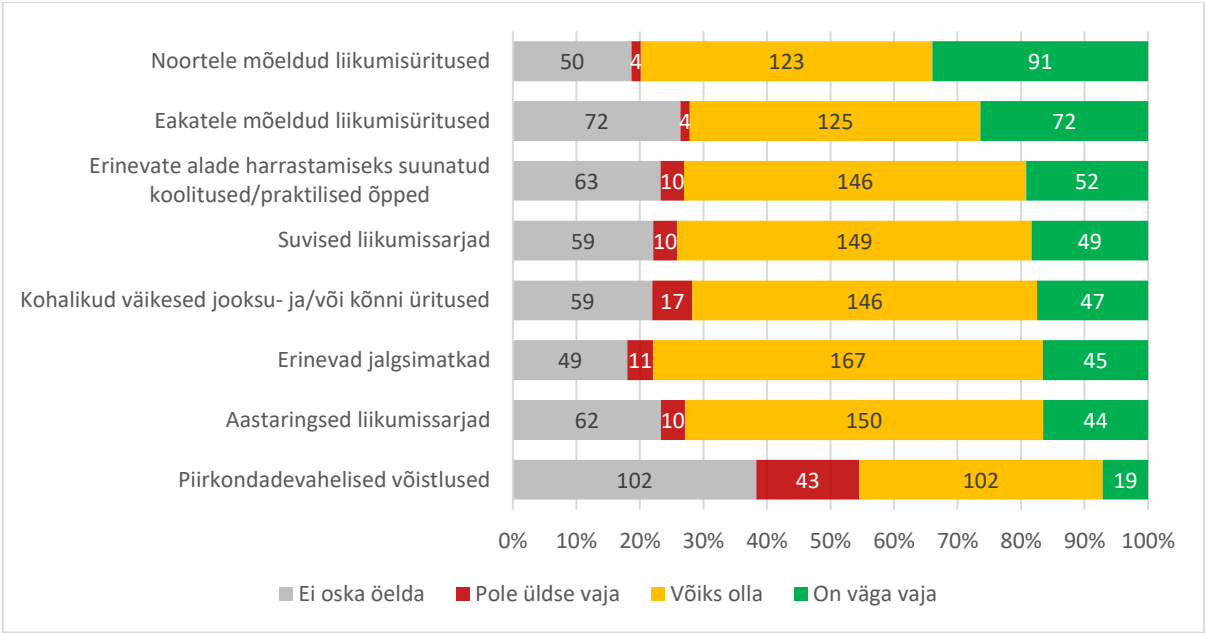
Need neli vastajat, kes ütlesid, et kodu lähedal pole sobivat kohta liikumisharrastusega tegelemiseks, said võimaluse oma soove väljendada ja sellele vastas üks vastaja. Sealt selgus, et kergliiklusteede ühendused võiksid paremad olla.

Joonis 24. Põhjusted, miks ei tegeleta liikumisharrastusega (n=27)

Kõikidelt vastajatelt uuriti seda, milliseid liikumisüritusi nad peavad Rakvere linnas vajalikuks. Joonisel 25 on näha, et pigem soovitakse noortele või eakatele mõeldud liikumisüritusi ning erinevate alade harrastamiseks suunatud koolitusi või praktilisi õppeid. Sarnaselt 2022 liikumisuuringule sooviti suviseid liikumissarju, jalgsimatku, kohalikke väikeseid jooksu- ja/või kõnniüritusi ning piirkondade

vahelistest võistlustest oldi vähem huvitatud. Sellest, et enamuste ürituste vastuse seas olid ligikaudu pooled vastajad vastanud „võiks olla“, saab järeldada, et erinevaid üritusi võib teha, aga need ei pruugi siiski kõiki kõnetada või sõltub nendel osalemine pigem ilmast ja/või hetketujust kui konkreetsest osalemissoovist.

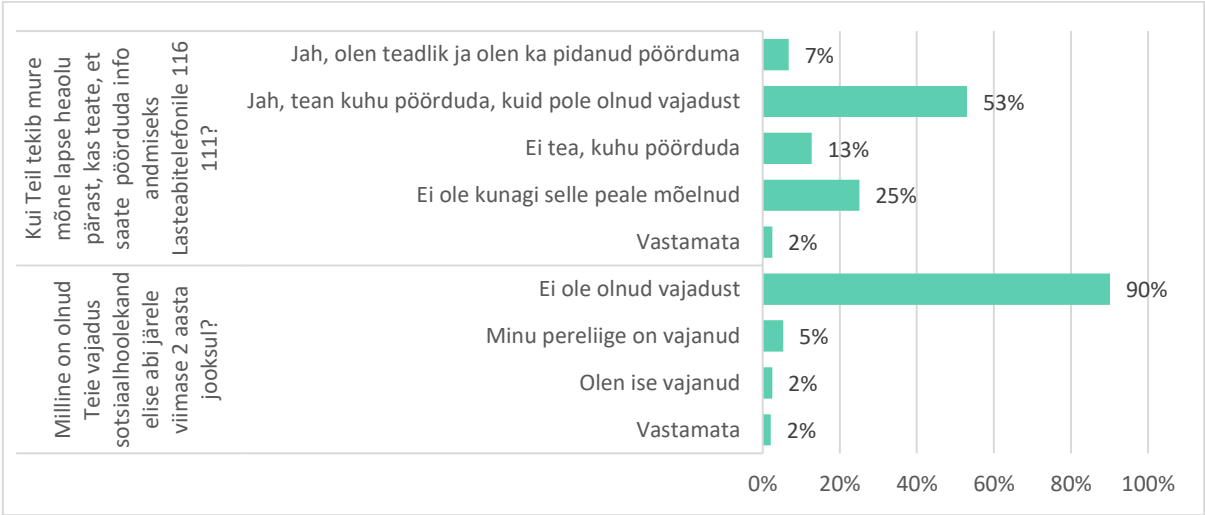
Joonis 25. Hinnang spordiürituste vajalikkuse kohta (n=283)

Vastajatele anti võimalus Rakvere linna spordivaldkonna tegemisi kommenteerida, mida kasutas 46 vastajat ja mis on tellijale edastatud eraldi failina. Mitmed vastajad tõid välja vajaduse aastaringse uisutamise võimaluse järele, eakatele suunatud liikumisgruppide ja sotsialiseerimise eesmärgil liikumise. Samas märgiti, et tegevust jätkub kõigile kui ise aktiivne olla. Sooviti toetust omaalgatuslike harrastajatele mõeldud turniiride korraldamisel ning ühistreeninguid koos juhendajatega välijõusaalides. Ka väikelastele sooviti ujumistreeninguid vanematele sobivate kellaaegadega, orienteerimise püsirada Palermosse ja võimalust näiteks nutiseadmes küsimustele vastata orienteerumisarjal. Mitu vastajat märkis, et soovivad liikumissarja „Terve Rakvere liigub“ korraldamise jätkumist ja ülevaadet, millega üldse on võimalik tegeleda Rakvere linnas. Mitmed vastused olid pikad ja põhjalikud, mis jõuavad tellija kaudu ka vastavate ametnikeni.

5. Sotsiaalvaldkond

Neljas küsimuste plokk puudutas sotsiaalvaldkonna tegevusi ja teenuseid ning nendega rahulolu.

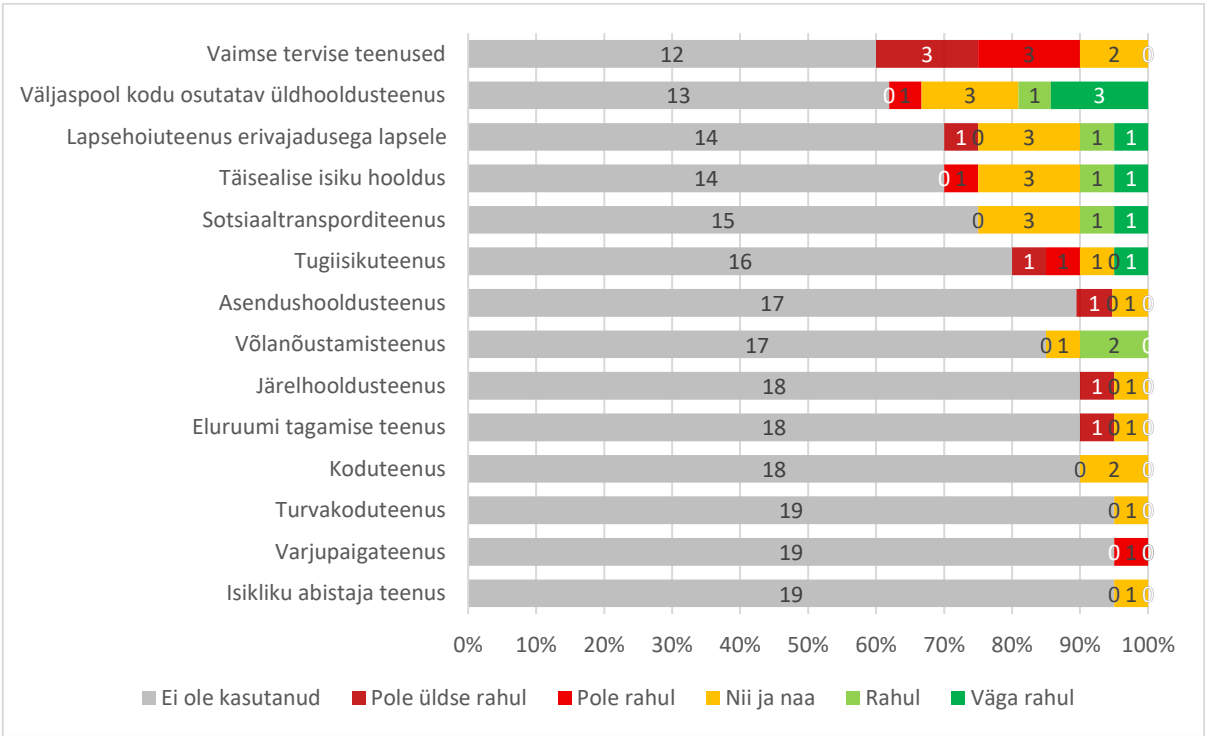
Joonisel 26 on toodud, millised on vastajate kogemused mõne lapse heaolu pärast muretsemisega ja vajadusega sotsiaalteenuste järele. Selgub, et 53% vastajatest teab, kuhu pöörduda, kui vajadus peaks tekkima mõne lapse heaolu pärast mure tekkimisel ja 7% vastajatest on pidanud ka reaalselt abi küsima.

Joonis 26. Mure tundmine lapse või eaka heaolu pärast ja pöördumine kellegi poole (n=283)

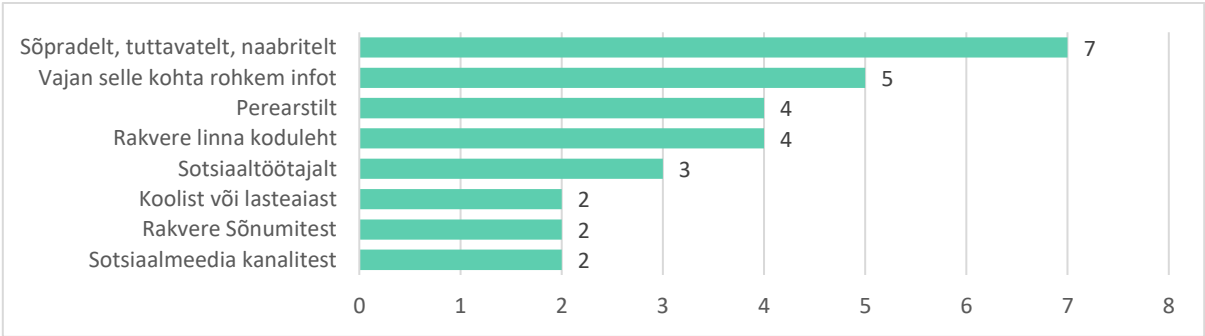
Sotsiaalhoolekandelist abi pole viimase kahe aasta jooksul vajanud 90% vastajatest ja seega tuleb teenustega rahulolu hinnangutesse suhtuda veidi ettevaatlikult. Samalaadne uuring on plaanis teha kahe aasta pärast, seega tuuakse tulemused siinkohal siiski ära, et nende muutusi oleks võimalik tulevikus võrrelda.

Joonisel 27 on toodud teenused neid kasutanud vastanute (22 tk) arvude järjestuses ja ära on toodud iga teenuse juures neid mitte kasutanud vastajate osakaal. Jooniselt on näha, et teistest veidi sagedamini on vajatud vaimse tervise teenuseid, millega rahulolu on väga madal ning väljapool kodu osutatavat üldhooldusteenust, millega on rahul pooled seda kasutanud vastajad. Lapsehoiuteenus erivajadusega lapsele ja täisealise isiku hooldus on samuti kasutamist leidnud ning nende puhul on nii positiivse kui ka negatiivse kogemuse saajad sarnases proportsioonis. Tugiisikuteenus puhul on pool vastanutest rahulolematud. Eelnevatest selle küsitluse kommentaaridest saab järeldada, et pigem on rahulolematust tingitud teenuse kättesaadavuse keerukusest, mida kinnitavad ka selle küsimuse „muu teenuse“ valimisel lisatud kommentaarid. Üks vastaja lisas selle, et puudub päevahoiuteenus puudega täiskasvanutele. Viis vastajat kasutas võimalust lisada oma üldine kommentaar sotsiaalteenuste saamise kohta ning nendest jäi kõlama abivajajasse suhtumine, mis ei soodustanud edasise abi küsimist või olid pakutud teenused asukoha poolest ebasobivad.

Joonis 27. Rahulolu kasutatud sotsiaalteenusega (n=22)

Sotsiaalteenuste kohta on selle vajajad infot saanud (vt joonis 28) pigem sõpradelt, tuttavatelt ja naabritelt või vajaksid infot rohkem. Perearstid ja Rakvere linna koduleht on infoandjatena olulised olnud, kuid jällegi vastajate arvust tingituna tuleb järelduste tegemisel olla ettevaatlik. Kuna teenustest on kasutatud pigem üldisemaid teenuseid, siis on välja toodud infoallikad ka mõistetavad.

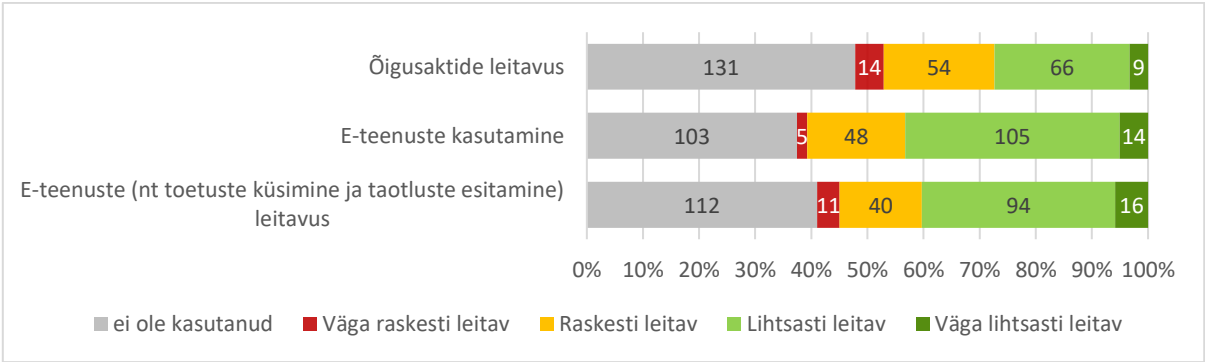

Joonis 28. Vajalike sotsiaalteenuste kohta info saamise allikas (n=22, need kes vajaksid ise või kelle pereliige vajab abi)

Sotsiaalvaldkonna temaatika lõpetuseks said vastajad kirjutada, millisest sotsiaallabist nad veel puudust tunnevad ning 34 vastajat seda võimalust kasutas. Lisaks olemasolevatele teenustele ja toetustele toodi välja, et rohkem tuleks tegeleda eakatega, kes on kodus üksi ja neid võimalusel kodust välja meelitada mingite tegevustega või pakkuda neile rohkem abi koduhooldusteenuste kättesaadavamaks tegemisel. Mitu vastajat nimetas vaimse tervise probleemide puhul raskendatud abi saamist, sest pole vastavaid spetsialiste piisavalt. Tehti ka selliseid ettepanekuid nagu näiteks toidukapp, kust saaks abivajaja toitu võtta, tasuta esmanõustamist erinevate probleemide korral, paariks tunniks lapsehoiuvõimalust, juriidilist nõustamist pereprobleemide korral, erivajadustega laste võrgustikutöö paremaid võimalusi ja elatustoetust. Pikemad ja konkreetsemaid ettepanekuid sisaldanud vastused on edastatud uuringu tellijale eraldi failis.

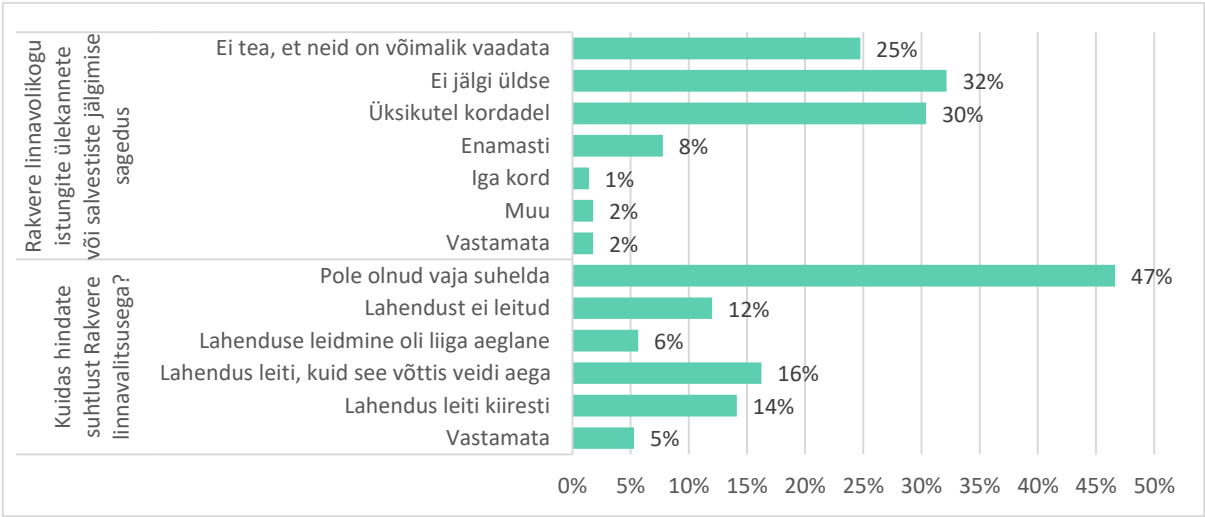
6. Suhtlemine linnavalitsusega, suhtumine fosforiidi kaevandamisesse ja tuumajaama ehitusse

Küsitluse viimane osa puudutas vastajate hinnanguid koostööle linnavalitsuse ja -ametnikega. Joonisel 29 on toodud vastused linna kodulehe, kui peamise infokanali, kasutusmugavuse kohta. Pea pooled vastanutest ei ole linna kodulehel õigusakte pidanud otsima ja e-teenuseid kasutanud, kuid need, kes on seda teinud, on enamasti hinnanud seda lihtsaks.

Joonis 29. Hinnangud linna kodulehe kasutusmugavuse kohta (n=273–275)

Veerand vastajatest ei tea, et volikogu istungeid on võimalik näha veebiülekanadena (vt joonis 30). Kolmandik ei ole istungeid kunagi vaadanud, ülejäänud kolmandik jälgib istungeid rohkemal või vähemal määral. Küsimuse juures oli võimalik valida ka teisi viise volikogu tegevusega kursis olemiseks ja selle valiku teinud mõned vastajad tõid välja sotsiaalmeedia kajastused teatud volikogu liikmete poolt.

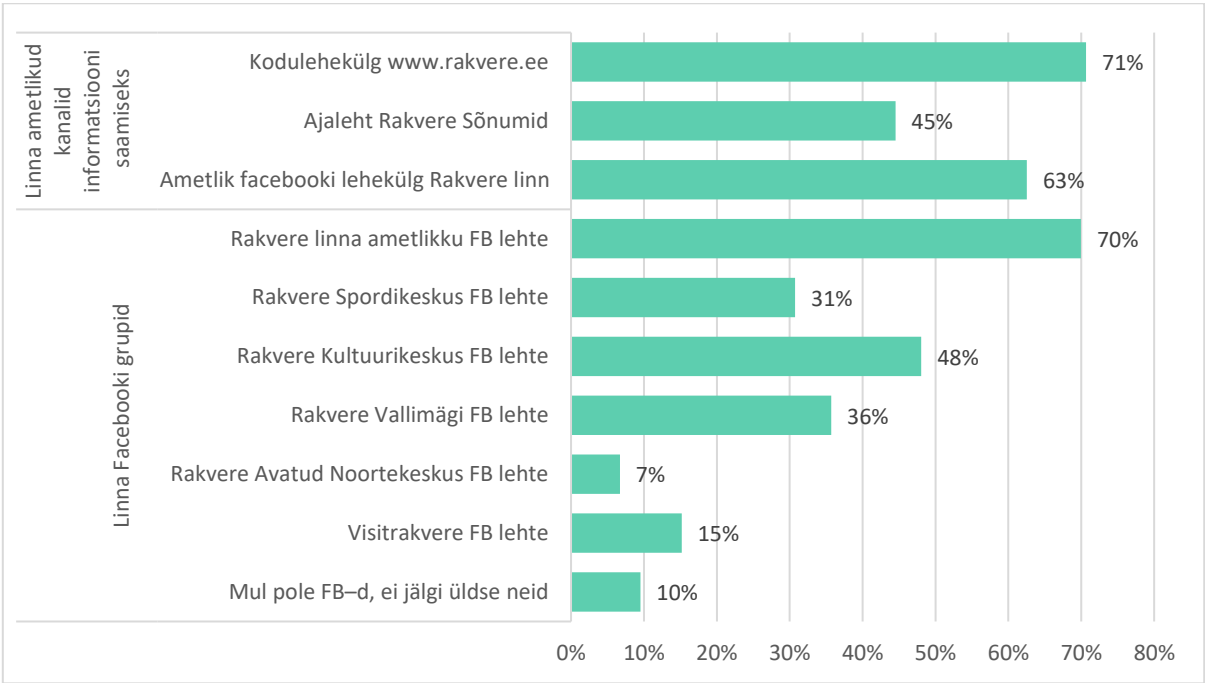
Joonis 30. Volikogu istungite vaatamine ja suhtlemine linnavalitsusega (n=283)

Jooniselt 30 on näha, et 47% vastajatest pole linnavalitsusega suhtlema pidanud, kuid need, kes on pidanud suhtlema, on oma murele kiiremini või aeglasemalt lahenduse ka saanud.

Linnavalitsusega suhtlemise kohta oli võimalus kirjutada kommentaar ja 25 vastajat seda võimalust kasutasid. Oli neid, kes olid väga rahul suhtlemisega, kuid oli ka neid, kes on saanud halbu kogemusi, millest enamik oli kas probleemi ära unustamisega või mittesobiva lahenduse saamisega seotud. Kõik

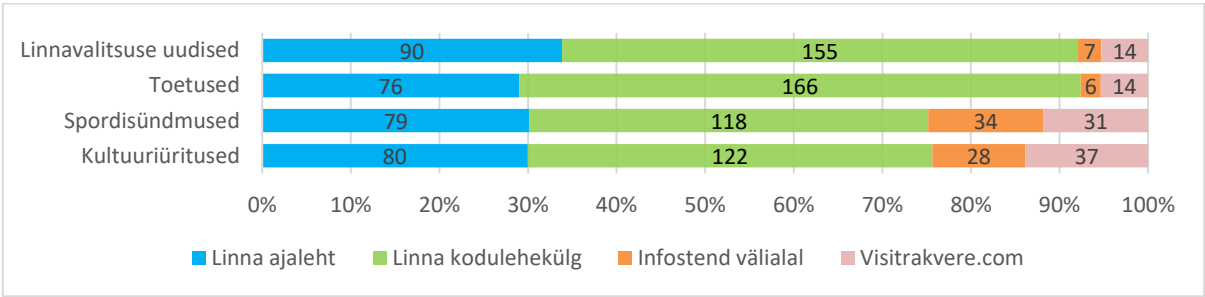
kommentaarid on edastatud tellijale, kes edastab saadud kommentaarid vastavate osakondade juhtidele.

Linnavalitsusest tuleva infoga kursis olemine eeldab tänapäeval erinevate infosaamise ja sotsiaalmeedia kanalite kasutamist, seega sooviti küsitluses teada saada, milliseid ametlikke kanaleid kasutatakse ja Facebooki lehti või gruppe jälgitakse sellise info saamiseks. Joonisel 31 on näha, et enamik vastajaid vaatab Rakvere linna kodulehte ja Rakvere linna ametlikku Facebooki lehekülge, ajalehte „Rakvere Sõnumid“ loeb 45% vastanutest. Linna Facebooki lehekülgedest on populaarseim Rakvere linna ametlik leht, kuid populaarne on ka Rakvere kultuurikeskuse ja Vallimäe FB leht.

Joonis 31. Erinevate infokanalite ja Facebooki lehtede või gruppide jälgimine (n=283)

Järgnevalt oli vastajatel võimalus valida, millist nelja kanalit nad eelistavad linnavalitsuselt info saamiseks. Joonisel 32 on näha, et linnavalitsuse uudiseid ja infot toetuste kohta eelistatakse saada pigem linna kodulehelt, millele järgneb linna ajaleht, kuid spordisündmuste ja ürituste infot soovitakse saada ka infostendidelt või Visitrakvere.com lehelt.

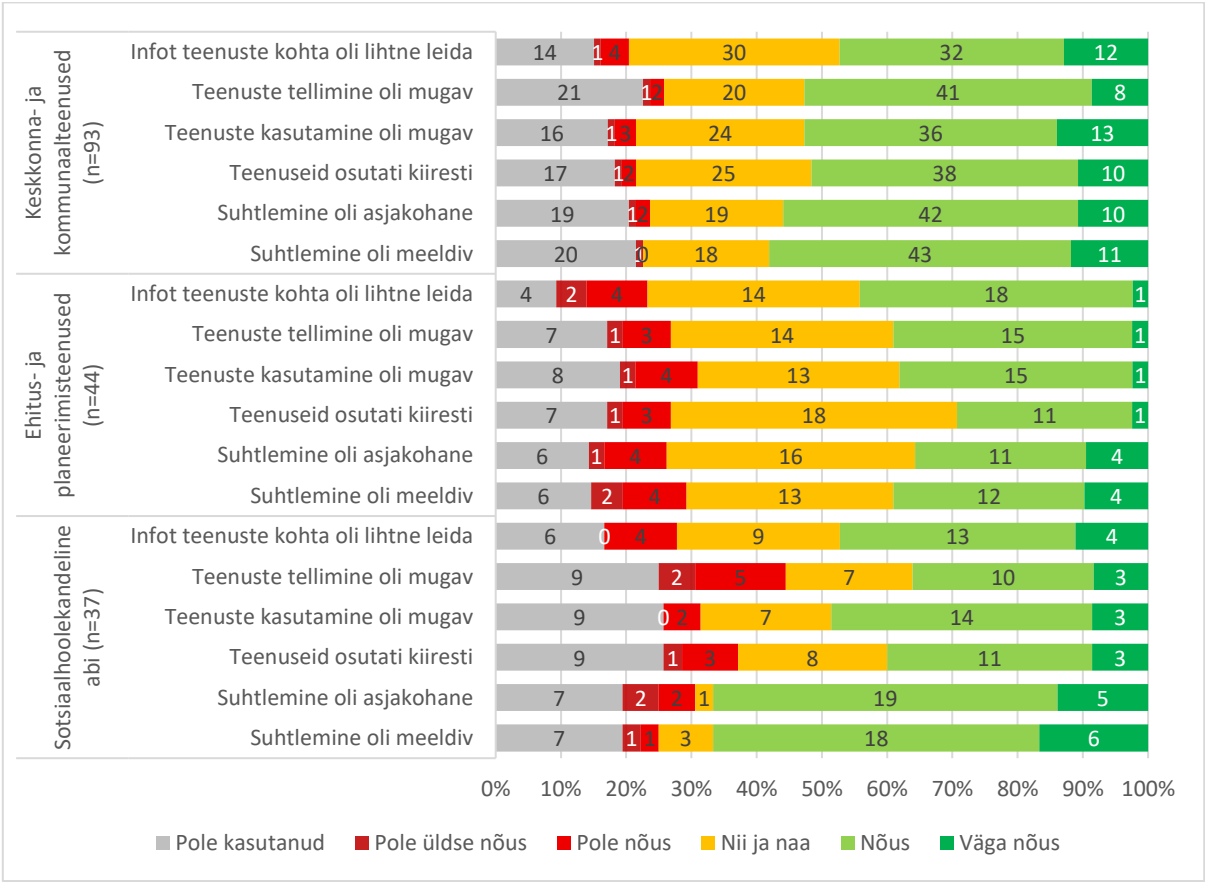
Joonis 32. Erinevate uudiste saamise soov erinevatest infokanalites (n=266)

Muude kanalite all märgiti ka seda, et palju infot saab „Märgatud Rakveres“ lehelt ja linnapea on oma lehel aktiivne ürituste jagaja. Vastajatel oli võimalik märkida, milliste eespool nimetatud kanalite kaudu soovitakse veel infot ja millist. Mitu vastajat tõid välja, et tegelikult peaks see info olema kõikides toodud kanalitest (vastajad said valida ühe nimetatud kanalitest) ja sotsiaalmeediakanalid on kõige operatiivsemad kanalid, kuid seal on ka liigset infomüra, mis osasid vastajaid segab. Toodi välja,

et ürituste kohta võiks olla voldik, Virumaa Teatajas peaks olema kontsertide ja kogupereürituste info, kasutatakse Lääne-Virumaa Uudiste lehte, linna lehest ei teadnud osad vastajad midagi või siis soovisid eakamad vastajad seda endale postkasti. Sotsiaalmeediast nimetati mõned korrad Instagrami. Pikemad vastused on edastatud tellijale põhjalikumaks käsitlemiseks.

Linnavalitsuse hallata on mitmeid erinevaid valdkondi ja selleks, et nendega rahulolu uurida, paluti esmalt märkida, milliseid teenuseid on viimase viie aasta jooksul kasutatud (vt joonis 33). Vastavalt valikutele sai vastaja hinnata kasutatud teenuste erinevaid aspekte. Joonisel 33 on näha, et keskkonna- ja kommunaalteenuste kasutajaid on kõige rohkem olnud, kuid kõikide teenuste kasutajate arvud on piisavad, et nende teenuste erinevaid aspekte saaks hinnata. Vastajad said valida võimaluse „pole kasutanud“, sest teenuseid võidi kasutada ilma konkreetseid aspekte kasutamata.

Võrreldes erinevate teenuste aspekte hakkab silma, et sotsiaalhoolekandeline abi kasutajate hinnangud ametnike suhtlusele on kõige positiivsemad, sest pea 70% vastajatest pidas suhtlemist asjakohaseks ja meeldivaks. Kuid teenuse tellimise mugavuse ja saamise kiiruse osas oli negatiivseid hinnanguid rohkem. Kõige vähem positiivseid hinnanguid (kuni 40% vastajatest) on antud ehitus- ja planeerimisteenuste kohta, kuid need on teemad, mis vajavad rohkem aega ja personaalsemat lähenemist. Keskkonnaalaste ja kommunaalteenuste puhul on pea 50% vastajatest hinnanud teenuste erinevaid aspekte heaks, kuid on esinenud ka kehvemaid kogemusi. Välja on toodud näiteks, et ei vastata meilidele.

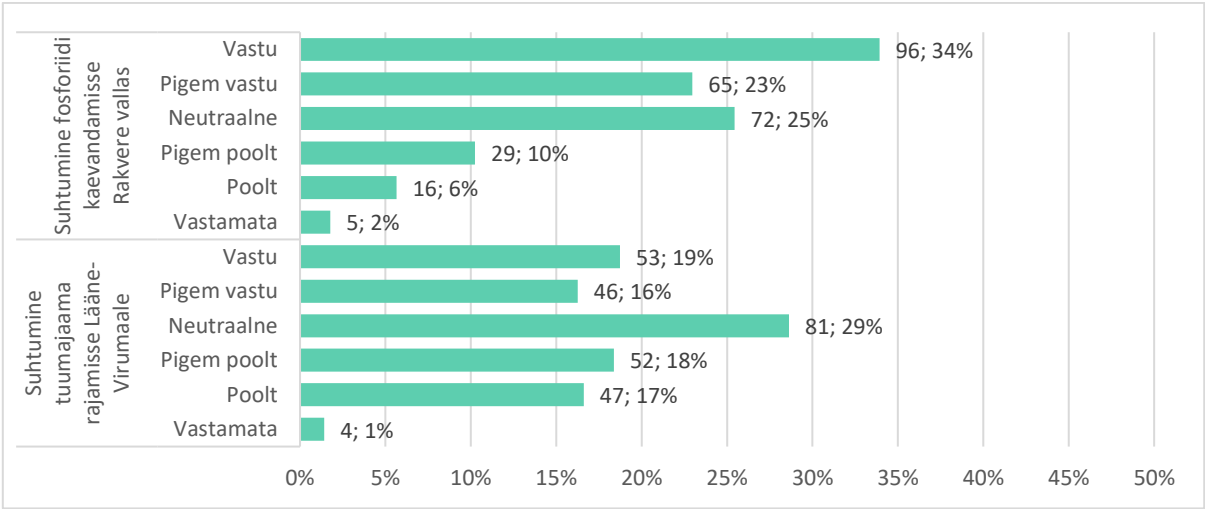

Joonis 33. Hinnangud kasutatud teenuste erinevate aspektide kohta

Iga teenuse hindamise bloki juures oli võimalik välja tuua kommentaare. Keskkonna- ja kommunaalteenuste osas toodi välja, et „korraldatud jäätmeveo alla ei käi kahjuks ohtlik vm prügi, mida tekib suhteliselt vähe, kuid palju erinevat sorti. Võiks olla kogumispunktid või -kastid, et ei peaks prügilasse sõitma iga väikese asja pärast ega tekiks soovi seda olmeprügisse sokutada“. Lisaks on

jäätmeteenuse osutamisel probleeme, mida ei suudeta korda teha. Ehitus- ja planeerimisteenuse juures on kogetud seda, et paberimajandus on keeruline ja suunati ühe ametniku juurest teise juurde, kuid kui on olnud raskusi õigusloomest aru saamisega, siis ametnikud on aidanud.

Uuringu kõige viimaste küsimustena küsiti suhtumist Rakvere vallas fosforiidi kaevandamise ja Lääne-Virumaale tuumajaama rajamise osas, mille tulemused on toodud joonisel 34. Kui fosforiidi kaevandamise osas on kõige suurem hulk vastajaid (34%) vastu ja pigem poolt või poolt kokku 16%, siis tuumajaama rajamise osas on meelsus jagatud pea võrdselt kolmeks, ehk nii poolt, vastu kui ka neutraalsel seisukohal olijaid on kolmandik vastajatest. Kui võrrelda omavahel meeste ja naiste arvamusi, siis on mehed statistiliselt oluliselt rohkem poolt nii fosforiidi kaevandamise kui ka tuumajaama rajamise osas, kõrgharidusega vastajad on ka pigem tuumajaama rajamise poolt.

Joonis 34. Suhtumine fosforiidi kaevandamisesse ja tuumajaama rajamisse lähipiirkonda (n=283)

Nendele küsimustele oli võimalik vastata kommentaarina, millest mitmed olid väga pikad ja põhjalikud. Need, kes jäid pigem neutraalsele seisukohale tõid välja selle, et neil pole piisavat infot ja et kindlasti on vaja rahva arvamust uurida enne kui otsuseid tegema hakatakse. Järgnevalt tuuakse ära vastajate konkreetsed vastused vastavalt nende märgitud meelsusele.

Poolt:

- Õppisin ülikoolis keskkonnakorralduse erialal. Tuumaenergia on kõige rohelisem, kõige turvalisem ja kõige lihtsamalt valitsetav. Ja maavarade väärimisega loome rahvuslikku rikkust. Lihtsalt saadav tulu tuleb mõistlikult kasutada mitte "ära kasutada".
- Tänapäevased tehnoloogiad, eksperdid ja valitsus ei ole need, mis olid 80ndatel, kui fosforiiti ja Tšernobõli katastroofi olid väga kuumad teemad. Fosforiiti kaevandatakse Rakvere vallas juba mõnda aega ja seda tehakse äärmise ettevaatlikkuse ja professionaalsusega ning pidevalt kontrollides ja rahvalt tagasisidet saades, milline käitumine on nõukogudeaegsest lagastamisest ja loomaküsimusest kaugemal kui taevast maast. Mis puudutab kavandatavat tuumajaama, siis see on sama plahvatusohtlik nagu Kirde sai. Kui oleks energiatootmisel alternatiive, siis kasutataks neid kindlasti. Mingi geenius kinkis Narva hüdroelektrijaama ka Venemaale ära, niisiis ei saa seal piiri ääres erilist energiatootmist arendada niipea.
- Selleks, et riigil ja ühiskonnal saaks paremini minna ei saa koguaeg sõrgu vastu ajada. Samuti see peaks kohalike juurde töökohtasid ning kindlasti saaks vald ja linn sellest otsest või kaudset kasu.

Pigem poolt:

- Tuleb teha põhjalikud uuringud (nt. KMH) ning kui nende tulemused neid lubavad, siis miks mitte. Inimestele tuleb jagada infot ja asukohad peaksid olema juba sellistes kohtades, mis on saanud varasemalt mõjutatud. Loomulikult peab neist ettevõtmistest tekkima ka otsest kasu KOV- le ja selle inimestele.

Pigem vastu:

- Ükski elanik ei soovi, et tema elukeskkond muutuks kehvemaks. Kui keegi suudaks anda garantii, et seda ei juhtu, oleks tõenäoliselt elanike meelestatus ka teine. Garantiid aga anda ei saa, sest puudub sellekohane võimekus. Kogukonna mure: Kohalikud elanikud on väljendanud muret võimalike keskkonnakahjude ja otsustusprotsessi läbipaistmatuse üle. Kindlasti kõik elanikud sooviksid ka soodsamat energiat, aga kas ilmtingimata tuumajaama rajamine Lääne-Virumaale tooks kaasa elanikele soodsa energia? Kahtlen. Kogukonna kaasamine: Oluline on tagada kohalike elanike kaasatus otsustusprotsessi ja nende murede arvestamine.
- Olen uurimise poolt ja juhul, kui see ei tooks keskkonnakahjusid kaasa, ka kaevandamise poolt, sest kahjuks on olukord selline, kus maavarade kaevandamine on vajalik. Samuti kui väärindamine jääks Eestisse ning sellest tõuseks rohkem majanduslikku kasu kui ainult müügist saadav tulu. Kahjuks ei ärata valitsus oma kiirustamisega ja kontsessioonilepingute läbisurumisega väga usaldust ja tundub, et otsused on juba ära tehtud ilma uuringute tulemusi ära ootamata. Veel pole keegi öelnud, et kaevandamine on keskkonnale kahjutu, aga surumine toimub. See teeb ettevaatlikuks ja pigem kujundab vastu seisva hoiaku.
- Mitte kumbagi ei sooviks enda tagahoovi. Kui nad on kaugemal kodust, ei ohusta mind ega mu joogivett, ja toob kulud eestlase jaoks alla, siis oleksin nõus. Ootaks rohkem avalikke viisakaid vestluseid
- Milleks meile tuumajaam?. Tuult ja päikest meil küllaga, kasutame palun seda. Fosforiiti võiks ju kaevanda, kui seda kvaliteetselt teha ning riik ja rahvas sellest päriselt kah kasu saaks. Mitte nii et jälle kaob see raha mõningate üksikute taskusse.
- Ma ei poolda tuulikuparkida rajamist, olgu siis pigem juba väike tuumajaam, sest Rail Baltica ehitus juba näitab, et kogu loodus on tasakaalust väljas. Tuulikute ehitus lööb ökosüsteemi üle Eesti totaalselt uppi.
- Lootust on, et tuumajaamas toodetud elekter tuleb tarbijale odavam. Kui täita rangelt kõiki ohutusnõudeid, on tuumajaam keskkonnale ohutu.

Vastu:

- Virumaa on loodus- ja elukeskkonnana, samuti põllumajanduspiirkonnana palju rohkem väärt. Kahju, mis võidakse kaevamisega põhjustada, on korvamatu ja pöördumatu. Tuumajaam võib ju olla moodne ja kahjutu, aga tuumajäätmete paigutamise kohta pole kuulnud ühtegi mõistlikku selgitust. Kui jahutusvesi hakkab minema merre, siis Virumaa randa enam minna ei tahaks.
- Teadaolevalt pole Eestis fosforiidi varusid nii palju, et kogu kaevandusaladel tehtud keskkonnakahjud ja kaevandatavad maagid (sh väärismetallid) ning tööga saavutatav tulu isegi kataks tehtavad kulutused seadmetele, transpordile, ladustamiseks, keemiliste analüüsideks ja vastavate sertifikaatide taotlemiseks. Samuti on väga suur oht, et lisaks pinnaveele saab rikutud ka põhjavesi Pandivere kõrgustikul ja sellest Tallinna valguva joogiveena. Tuumajaama tüüp, mida plaanitakse Eestisse ehitada, pole veel Kanadas valmiski ehitatud ja seega tahetakse pimesi, ehk siis tegelikult oma tööga veel tegelikke tulemusi näidanud tuumajaama kopeerima hakata piirkondades, kus merelised rannaalad saavad

laiaulatuslikust rikutud. Eestis pole piisavalt omi insenere ja ka tuumaspetsialiste, et olla kaasatud nii tuumajaama projekteerimise kui ka ehitamise protsessi ning radioaktiivsete jäätmete ohutuks käitlemiseks. Kuna Eestil on muid energiakandjate ressursse, siis vältimaks imporditavate kütuste ostmist ja seega ka raha välismaale maksmist, on oluline ka vastava töökultuuri (tuumaohutu tootmine ja käitlemine) arendamine ja energia tootmise haavatavuse vähendamine. Tuleviku energeetika peab põhinema hajutatud ja operatiivselt korraldataval energia tootmisel, milleks pole vaja ei hirmkallilt akrediteeritavaid laboratooriumi ning meie riigile lojaalseid inimesi. Tuumajaamast kallim saaks olema ka vastava bürokraatia (eri-tuumaspetsialistid ja nende kvalifikatsiooni tõendamine ning järjepidevuse tagamine; laborid, vahe- ja lõpplaod radioaktiivsetele jäätmetele; mõõte ja kontroll seadmete taotlemine, jms) ja uut laadi tuuma-seadusandluse loomine ning elanikkonna + keskkonna + vara ohutuse tagamine. Eestil pole põhjust üle oma võimete evitada täiesti tundmatuid tehnoloogiaid, mis võrreldes olemasolevatega pole ka operatiivselt juhitavad.

- Olen veendumusel, et puhas (enam vähem) joogivesi on meie kalleim "maavara". Ei pea õigeks maavarade kasutusele võtmiseks ehk peenrahaks vahetamist looduskeskkonna segi paiskamise hinnaga. Senine tegevus riigi poolt fosforiidi "uuringute läbiviimisel" ja keskkonnamõjude hindamisel ei ole olnud läbipaistev ega ole tekitanud usaldust.
- Kõik mis puudutab maavarasid on väga pikaldane protsess ja ikkagi elukeskkonnale mõjuv. Meie põhjavesi- veekriisiga tegeleme ju pidevalt ning süsteemi lõhkudes on tagajärjed ette ennustamata. Tuumajaam? Alternatiiv tuuleparkidele jällegi pikem planeerimine, kaalumise protsess.
- Juba praegu on olnud mõtteid, et tuleb hakata elukohta vahetama, kui läheb kaevandamiseks. Kinnisvara kaotab koheselt igasuguse väärtuse kui kaevandamine algab.

Uuringu kokkuvõtteks võib öelda, et vastajate hulk polnud küll ootustele vastav, kuid vastused kajastasid mitmeid positiivseid ja negatiivseid olukordi, millega arenguplaanide koostamisel ja tööprotsesside täiendamisel saab arvestada. Suur tänu kõikidele, kes pika küsitluse täitsid ja oma arvamuse edastasid!